

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879. Första Kammaren. N:o 28.

Lördagen den 26 April.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 17 e. m. i denna månad.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-
Utskottets den 23 och 25 i denna månad bordlagda Betänkande N:o 9, angående vissa ännu oafgjorda frågor rörande vilkoren för
tillverkning af bränvin. *Brännvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.*

1:sta punkten.

Herr Bennich: Vid det nu föredragna betänkandet finnes fogad en reservation af åtskilliga Utskottsledamöter från båda Kammarne, af hvilka dock största delen tillhör denna Kammare, och deri påyrkas, att bränvinstillverkningsavgiften må höjas med 20 öre, eller till en krona i stället för med 10 öre, såsom Utskottet föreslagit, eller till 90 öre för hvarje kanna. Jag tillhör dessa reservanters antal och ber att få upptaga deras förslag här inom Kammaren. Inom Utskottet hade jag gerna slutit mig till den framställning, som innefattas i Kongl. Maj:ts proposition om bränvinsskattens förhöjning med 40 öre eller till 1 krona 20 öre per kanna, emedan jag tror, att man derigenom kunde hafva uppnått ännu ett annat viktigt ändamål, nemligen en väsentlig minskning i förbrukningen af bränvin. Men denna mening fann inom Utskottet så litet understöd, att det snart blef klart, att det skulle blifva omöjligt att genomdrifva densamma. Vid sådant förhållande återstod intet annat än att välja den lägre siffra, hvilken var den högsta möjliga att genomdrifva, och denna blef efter min och andras öfvertygelse en förhöjning af 20 öre.

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

Om man också helt och hållet lemnar ur sigte det sedliga ändamålet, — ehuru, allt sedan bränvinslagstiftningen grundades på nu gällande principer, det förherrsande ändamålet varit att minska förbrukningen —, om man emellertid nu afser härifrån, ehuru detta mål likväl aldrig bör lemnas å sido vid lagstiftningen, så tror jag, att en uppmärksam granskning af statsverkets ställning, sådan denna kommer att visa sig efter denna Riksdags förhandlingar och beslut, skall leda Kamrarnes ledamöter till den öfvertygelsen, att en förhöjning i bränvinsskatten med 20 öre per kanna är alldeles oundviklig, äfven om man på samma gång godkänner de öfriga förhöjningarna i bevillningen, hvilka Utskottet i nu förevarande betänkande antydt, och derjemte beslutar en förhöjning i den allmänna bevillningen med 50 procent. Det är sant, att man kan ställa upp en sådan beräkning, som Bevillnings-Utskottet gjort, hvarigenom det visar sig, att en bränvinstillverkningsavgift å 90 öre jemte de förhöjda tullarne å tobak och socker samt 50 procents förhöjning i allmänna bevillningen skulle motsvara behovet och fylla den uppkomna bristen; men jag vågar påstå, att den beräkning, Utskottet sålunda uppställt, icke kommer att af verkligheten motsvaras, och det är deri faran ligger, att, om våra utgifter blifva större och våra inkomster mindre, än som antagits, kommer den brist, som visar sig vid nästa riksdag, att vara så stor, att tyngden, som vi derigenom lägga på den Riksdagens skuldror, blifver ytterst bekymmersam. Det bör icke förbises, att när Kongl. Maj:t uti sin proposition till Riksdagen beräknade statsverkets utgifter till högre belopp än Riksdagen nu bestämt, deri ingick förslagsanslagens upptagande till de belopp, hvartill de efter all sannolikhet komma att uppgå. Denna del af Kongl. Maj:ts proposition har blifvit af Stats-Utskottet hufvudsakligen afstyrkt och af Riksdagen afslagen. Men förslagsanslagens tendens att öfverstiga de i budgeten upptagna belopp kan icke genom något Riksdagens beslut undanrödjas. Följaktligen är det, enligt min och många andras öfvertygelse, alldeles klart, att förslagsanslagen komma att öfverskrida de belopp, som äro i budgeten beräknade, och att derigenom bristen blir större, än hvad Utskottet i sitt betänkande antagit.

Å andra sidan vågar jag hysa den mening, att beräkningarna af inkomsterna utaf bränvinstillverkningen och tullen icke komma att motsvaras af verkligheten, — de beräkningar nemligen som Kongl. Maj:t i sin proposition uppställt. Anledningarna till ett sådant antagande ligga för öppen dag och hafva under de sista månaderna, sedan Kongl. Maj:ts proposition affattades, allt mer och mer framträdt. Jag tror icke, att någon med öppen blick för de verkliga förhållandena skall tvifla på, att icke beräkningen af inkomsterna öfverstiger dessas i verkligheten blifvande belopp. Förhållandena inom landet i afseende på den finansiella och ekonomiska ställningen mana att icke ställa allt för höga beräkningar i afseende på inkomsterna af konsumtionsavgifter och jag tror, att man med samma

säkerhet kan förutsäga, att icke heller beräkningen i afseende å allmänna bevillingen efter 2 art. kommer att af verkligheten bekräftas. Det har antagits, att tullen skulle i år gifva 23,300,000 kronor. Förra året inbragte den 23,250,000 kronor. Men redan under de första månaderna af innevarande år har visat sig en minskning i tullinkomsten, visserligen icke betydlig, men dock uppgående till något öfver 150,000 kronor, och detta oaktadt stora förtullningar redan i förväg gjorts af så beskaffade artiklar, i afseende å hvilka innehafvarne befarat, att Riksdagen skall genom en plötsligt beslutad tullförhöjning öka beskattningen. Detta vittnar visserligen om en stor försigtighet å varuinnehafvarnes sida och derjemte om någon obekantskap med formerna, då de så tidigt verkställt förtullningen; men det är likväl ett faktum, att så skett. Till följd af min embetsställning har jag naturligen någon kännedom om dessa förhållanden och jag kan därför upplysa, att här i Stockholm på en gång en tobaksfabrikant inbetalt i tull mellan 60- och 70,000 kronor af fruktan för att tullen skulle plötsligen blifva höjd och han gå miste om fördelarne af den lägre tullsatsen. Jag erhöi i går ett bref från den tulltjensteman i Göteborg, som har att skaffa med nederlagsväsendet derstädes. Brevet var icke föranledt af någon förfrågan från min sida, utan handlar hufvudsakligen om ett annat ämne, men i förbigående nämnes, att förtullningen på nederlag af till största delen tobak och socker under April månad haft sådan utsträckning, att tullbeloppen från den 1:sta till den 24:de April utgjort omkring en million kronor, och han tillägger, att en för denna Kammare icke obekant fabriksfirma skall efter hvad han förmodar i dagarne förtulla tobak för 300,000 kronor, äfvensom att sockerlaster väntas, som likaledes skola i dagarne förtullas. Det är tydligt, att, då sådana förändringar i tullafgifterna, som de nu föreslagna, äro att förvänta, skyndar hvar och en att förtulla sina innehafvande varor, och detta kan för en tid hålla tulluppbörden uppe vid samma och till och med högre belopp än det, hvartill den uppgick vid samma tid föregående år. Men hvad inträffar sedan tullförhöjningarna träd i kraft? Då uppstår naturligtvis ett uppehåll i rörelsen, då förtullas så mycket mindre och sannolikt kommer tulluppbörden i sin helhet för innevarande år att blifva mindre än förra året och ännu mindre blifver den under loppet af år 1880, icke med tillägg af förhöjningen i tullafgifterna, men sådan den såsom normalinkomst blifvit i Kongl. Maj:ts proposition beräknad för sistnämnda år. Här om läver icke kunna råda något tvifvel och lika otvifvelaktigt är, att förhållandet kommer att blifva enahanda i afseende å bränvinstillverkningen och den inkomst, som deraf är att förvänta. Nu har man utgått ifrån det antagandet, att tillverkningskvantiteten skall blifva ungefär densamma, som den under de sista åren varit i medeltal; men manne den blir det, äfven om icke någon förhöjning i tillverkningsafgiften påbjudes? Visserligen icke. I år har tillverkningen stigit något öfver medelberäkningen; men hvad är det väl som drif-

Bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning.
(Forts.)

Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)

vit upp den under de senaste månaderna? Naturligtvis tanken på att man skall göra sig till godo skilnaden mellan den nuvarande beskattningen och den som väntas. Men detta gör å ena sidan, att ett större lager än vanligt finnes, och å den andra låter sig icke förneka, att förbrukningen kommer att sjunka. Ty huru mycket man än må förebrå det svenska folket ett slösaktigt lefnadssätt och oförmåga att rätta detta efter tillgångarne, så tror jag, att man härutinnan gör detta folk mycket orätt. Vilja vi nemligen kasta en blick på de förflutna tiderna och jmföra, huru det förhållit sig med konsumtionen under tider, då landet lidit af betryck i ekonomiskt hänseende, skola vi finna, att det svenska folket under dåliga tider så betydligt nedsatt sin förbrukning, att alla verkligen, såsom ordspråket säger, »rättat mun efter matsäcken». Och detta är ju i sjelfva verket en oundviklig nödvändighet; ty då de icke längre hafva samma arbetsförtjenst som förut, då de icke längre hemta samma tillgångar af sin verksamhet, äro de tvungna att inskränka sig. Här blifver följaktligen en minskad förbrukning af bränvin under detta och nästkommande år och följaktligen äfven minskad tillverkning deraf, äfven om skatten icke förhöjes.

Nu kan det icke undvikas att höja skatten och frågan är då, med hvilket belopp detta bör ske. Jag går härvid ut ifrån det bestämda antagande, att, äfven om vi besluta en tillökning i bränvins-skatten af 20 öre per kanna eller 25 procent, äfven om vi öka sockertullen med 25 procent och äfven om tobakstullen höjes med nära 50 procent, såsom Bevillnings-Utskottet antydt, så måste vi ändock vara beredda på, att allmänna bevillningen efter andra art. måste förhöjas med 50 procent. Skulle vi sätta bränvinstillverkningssavgiften lägre, så måste, efter min tanke, den allmänna bevillningen åtminstone fördubblas, såvida vi icke vilja göra oss skyldiga till att uppsåtligen kalkylera inkomsterna af de olika bevillningstitlarne högre, än hvartill de efter all sannolikhet i verkligheten komma att uppgå. Att göra sig skyldig till sådant, att beräkna sina inkomster för högt och sina utgifter för lågt, det leder, för staten likasom för den enskilde, till ett sorgligt uppvaknande. Jag hemställer om bifall till den mot Utskottets hemställda avgifna reservationen.

Herr Storckenfeldt: Då jag, i fråga om bränvinsskattens förhöjning med 10 öre, väl tillhört majoriteten i Utskottet, men minoriteten af denna Kammars ledamöter, önskar jag att få redogöra för mitt motiv härtill. Min obenägenhet mot bränvinet, dess tillverkning, försäljning och förtärande är så stor att jag önskar det allt ondt, men har det oakadt funnit mig nödd och tvungen att rösta för den lägre avgiften på det att den skatteförhöjning, som blifvit nödvändig för statsbristens fyllande, icke ensamt må träffa dem, som ega de minsta tillgångarne, utan ock drabba de för-mögnare.

Utskottet har beräknat att bristen är i rundt tal 5 millioner (om man icke vill kalla den 9 millioner, som väl vore riktigare). Öfvertygad att Kammarens ledamöter genomläst betänkandet, anser jag mig ej böra upptaga tiden med att upprepa de siffror, hvarpå denna beräkning grundats. Utskottet har icke ansett rätt att denna brist skall fyllas ensamt af indirekta skatter, hvarigenom de sämst lottade skulle fylla den; derföre, och efter det Utskottet enats om förhöjning af tull å socker, beräknad till 1,400,000 kronor, å oarbetad tobak till 400,000, har detsamma ansett sig böra icke öfverskrida 10 öres förhöjning å bränvinsbränningsafgiften, beräknad till 1,500,000 kronor, samt tull å bränvin och sprit 100,000, hvaraf en slutsumma af 3,400,000 kronor uppkommer, på det att återstående 1,600,000 kronor måtte fyllas genom tillägsskatt å allmänna bevillningen efter andra artikeln, som derigenom anses höjas med 50 procent.

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

Reservanterne säga att Utskottet, då det antagit bristen till 5 millioner, icke tagit i beräkning de stora förslagsanslagens otillräcklighet. Jag anser för mycket begärddt, att Utskottet skall proklamera dessa anslag såsom otillräckliga och på förhand ansaffa medel till deras fyllande (med indirekta skatter naturligtvis).

Hvad gagn ett sådant resonnement eljest kunde anses medföra, icke synes det egnadt att uppmana dem som handhafva förslagsanslagen att söka hålla utgifterna begränsade inom dem och i alla fall lärer väl detta välvilliga antagande icke kunna leda till bestämda beräkningar för medels utdebitering till högre belopp än hvartil den synliga bristen ger anledning.

Reservanterne tala om en brist för 1878, hvilket nog eger sin rättighet, men har Utskottet sedan att denna skall fyllas genom skatteförhöjningarnas utgående redan under det återstående af innevarande år. Den Kongl. propositionen antager 4,602,500 kronors inkomst af den föreslagna 40 öres förhöjningen i bränvinsskatten, då 10 procents minskning i konsumtionen beräknats på grund af varans fördyring. Reservanterne beräkna halfva detta belopp af 20 öres förhöjningen, hvilket torde vara origtigt, enär minskningen i konsumtionen icke lärer blifva lika stor vid denna mindre förhöjning.

Till sist äro reservanterne välvillige nog att säga det de visst icke äro emot en förhöjning i allmänna bevillningen efter andra artikeln, men sedan den kända bristen af dem föreslagits att fyllas af indirekta skatter, inser jag icke huru härmed skulle tillgå. Jag yrkar bifall till Utskottets betänkande i 1:sta punkten.

Herr Lindström: Oaktadt de ganska betydliga, om också otillräckliga nedsättningar, hvilka Riksdagen redan beslutit i afseende å åtskilliga anslag inom de särskilda hufvudtitlarne. möter oss likväl i den utredning af statsbristen, som Utskottet nu framlagt, en ganska mörk tafla. Säkerligen hafva vi dock alla varit förberedda härpå,

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

så att detta icke inneburit någon öfverraskning. Mera öfverraskande skulle det vara, om det sätt, hvarpå Utskottet tillstyrkt fyllandet af den s. k. statsbristen, icke skulle hafva till följd, att vi vid nästa års riksdag komma att stå inför en långt större än den nuvarande. I detta fall delar jag fullkomligt de åsigter, som af den förste talaren blifvit framställda. Deremot kan jag icke rätt förstå, huru han af de meddelanden, han här lemnat, kunnat komma till den konklusion, han af desamma dragit; ty om det förhåller sig så, som han sagt, att de närvarande förhållandena göra sannolikt, att de inkomster, hvilka man i främsta rummet påräknar af tullafgifterna, icke skola komma att lemna de resultat, man beräknat, så kan man fråga, hvartill det tjenar att höja tullsatserna å de s. k. kassaartiklarne, hvaraf numera återstå endast två, sedan kaffe uteslutits, om dermed icke kan vinnas det resultat, man dermed hufvudsakligen afsett, nemligen högre inkomst för statskassan. Om man icke heller af artikeln bränvin kan påräkna en sådan högre inkomst, hvartill tjenar det då att belasta denna artikel med en högre afgift? Man kan visserligen försvara en sådan åtgärd med att framdraga det sedliga moment, som ingår i frågan, nemligen att genom fördyrandet af nämnda artikel en minskning kunde ske i konsumtionen af densamma, och detta motiv kan naturligen icke annat än vinna erkännande; men ur statsekonomisk synpunkt och ur synpunkten af de finansiella resultaten kan ifrågasättas, huruvida man icke gör en stor missräkning. Jag tror icke, att man kan bättre, än den förste talaren gjort det i dag, göra tydligt detta förhållande. Men då han tillika yttrat, att, genom de redan i år inträdande supponerade förhöjningarna i åtskilliga tullsatser, statsverket skulle kunna af tullinkomsterna på det hela för innevarande år påräkna den vid riksdagens början påräknade summa, så vågar jag hysa mina tvifvelsmål, ty oaktadt åtskilliga af ifrågasättande kassaartiklar redan nu äro till betydlig del importerade och komma att skänka statskassan en icke obetydlig inkomst, komma under senare hälften af året dessa inkomster att i väsentlig mån reduceras, nemligen i följd af de rådande ekonomiska förhållandena, hvilka inverka på konsumtionen icke blott af dessa artiklar, utan äfven af alla öfriga tullpligtiga varor i landet. Man kan då ifrågasätta, huruvida, när det gäller att på ett tillfälligt sätt reglera statens inkomster och utgifter för nästkommande år, under hvilket år den förste talaren icke ansett någon tillökning i tullinkomsterna vara att vänta, — huruvida det kan vara skäl att då tillgripa en åtgärd, som under andra förhållanden icke skulle vara lämplig, och man kan ifrågasätta, huruvida icke jemväl i afseende å bränvinstillverkningen de angifna resultaten skola deraf blifva en följd.

Då man ansett lämpligt, att nu i sammanhang med frågan om bränvinsskatten äfven tala om de tullsatser, hvilka Utskottet tänkt sig böra åsättas vissa kassaartiklar, så begagnar jag tillfället att redan nu uttala den mening, att Bevillnings-Utskottet ovilkorligen

handlat i öfverensstämmelse med de rigtiga principerna, då det förklarar, att någon tullförhöjning icke bör ega rum för kaffe; men deremot, om någon tullförhöjning bör ske, denna hellre bör drabba artikeln socker, och detta på den grund, som jag för min del gillar, att nemligen socker till ojemförligt mindre del ingår i den fattigare befolkningens förbrukning och att en förhöjning i tullen derå följaktligen mindre känbart drabbar de mindre bemedlade klasserna i samhället. Men då man ställer sig på en sådan ståndpunkt och då man betviflar, att de beräknade resultaten skola uppkomma genom förändringar af tullsatserna; då man likaledes betviflar, att någon väsentlig inkomst skall komma staten till godo genom förhöjning af bränvinsskatten, då är man inne på den vigtigaste frågan för tillfället, nemligen frågan om, hvad som är att göra för fyllande af den oundvikliga statsbristen. För min del skulle jag vilja hålla före, att detta bör ske sålunda, att man på en gång ökar den allmänna bevillningen så mycket, som behöfves för att åstadkomma den erforderliga statsfyllnadssumman. Jag vet, att häremot oppreser sig den allmänna meningen — en mening, som likväl vid riksdagens början tycktes luta åt detta håll mera än den nu gör; men icke desto mindre anser jag, att man bör i det längsta hålla på hvad man anser principiellt riktigt. Och jag anser principiellt riktigt, att, när fråga är om att åstadkomma en tillfällig förhöjning af våra skatter, man gör detta på ett sådant sätt, att det icke uppväcker missnöje inom landet, utan att det hufvudsakligen drabbar dem, som hafva bäst råd att betala, och detta äfven därför, att de bemedlade klasserna må få rätt eftertryckligt känna, hvarthän det leder, då man såväl i det enskilda lifvet som i fråga om det allmännas kraf icke rättar mun efter matsäcken. Jag tror för min del, att det äfven ur rättvisans synpunkt vore lämpligt att på detta sätt taga ut den statsfyllnadssumma, som behöfves, och hvad som i detta hänseende är rätt, torde väl i alla hänseenden vara eller åtminstone i längden blifva det klokaste. Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet har tvekat att vidtaga en sådan åtgärd, emedan flera ännu olösta frågor, som med bevillningens grund ega sammanhang, skulle göra densamma mindre lämplig, och han har därför i stället valt den utvägen, att föreslå tillökning å bränvinsskatten och åtskilliga tullsatser, emedan deraf skulle förorsakas mindre olägenheter. Jag lemnar derhän, huruvida den nuvarande grunden för allmänna bevillningen skulle göra det olämpligt att besluta en tilläggsbevillning under 2 art. — Grunden för den allmänna bevillningen må vara mer eller mindre olämplig, men då denna grund en gång är gifven, lär det väl icke medföra någon olägenhet, att på densamma besluta den tillökning i skatten, som kan finnas nödvändig, och jag hemställer, huruvida det icke är förenadt med större olägenhet att åstadkomma denna skattetillökning genom förhöjning af bränvinsskatten och vissa tullsatser. Bevillnings-Utskottet går icke så långt, som Chefen för Finans-departementet;

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

men Utskottet säger dock, att, ehuru det anser att en del af det erforderliga inkomstbeloppet bör uttagas genom förhöjning af andra artikelns bevillning, det likväl, med hänsyn till de för näringslivet i allmänhet rådande missgynnande konjunkturerna, anser en allt för betydlig förhöjning af ifrågavarande skatttitel vara olämplig. Detta må å ena sidan vara sant; men å andra sidan är väl äfven obestriddigt, att, då man med näring och näringslif väl icke bör förstå endast den näring eller det yrke, som bedrifves af de förmögnare i landet, utan jemväl den egentligen jordbruksidkande befolkningens samt de mångas, som lefva af inkomsten för dagen, så får man ock taga hänsyn äfven till deras intressen. Läger man nu under ett sådant år som det innevarande, då en förhöjning måste ega rum i beskattningen, denna förhöjning uteslutande på den allmänna bevillningen, medför detta, enligt min tanke, den fördelen, att, då bättre och lyckligare konjunkturer inträda, kan den förhöjda skatten lättare afskaffas, än om man lägger den på den öfriga bevillningen, vare sig bränvinstillverkningen eller tullen.

Det har en gång här i Kammaren yttrats, att Riksdagen icke visat sig obenägen, att, då bättre konjunkturer inträffa, nedsätta förut höjda tullsatser, och det kan icke bestridas; men det har icke gått utan strid och jag lemnar derhän, huruvida under närvarande förhållanden och de som stunda det vidare skall komma att inträffa och om någon utsigt finnes, att de tullsatser, om hvars höjande nu är fråga, i en framtid åter skola blifva nedsatta.

Hvad särskildt beträffar artikeln bränvin, hvarom nu egentligen är fråga, gör det mig ondt att tala för den af Utskottet föreslagna mindre skatteförhöjningen, emedan jag är af den öfvertygelse, att den bränvinet åsatta beskattningen medfört så mycket godt för vårt land, att man i sanning kan känna sig manad att fortgå i samma riktning som hittills för att, om möjligt, än mer förminska konsumtionen af denna vara. Men dervid framställer sig ett moment, som man icke helt och hållet bör lemna ur räkningen, då man synes vara benägen att skrida till ytterligheter. Till ytterlighet anser jag nemligen, att man skulle gå, om man, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, höjde skatten å bränvin på en gång med 50 procent. Väl säger Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, att det finnes en yttersta gräns, till hvilken förhöjningen må kunna sträckas såväl med hänsyn till de ekonomiska verkningarne af densamma, som till beräknade finansiella resultat. Hvar står det emellertid skrifvet, att, om Riksdagen beslutar att på en gång höja bränvinsskatten med 40 öre, man verkligen uppnått den yttersta gräns, öfver hvilken det icke är antagligt, att Riksdagen vidare skall utsträcka beskattningen på denna artikel? Kan man icke tänka sig att, om Riksdagen nu skulle vara hågad att gå så långt, eller sedan det framdeles en gång skett, man kan komma underfund med, att detta icke var den yttersta gränsen? Aptiten kommer medan man åter, heter det, och under det man alltjemt höjer denna bränvins-

skatt, kan det hända att man uppnår den yttersta gränsen, med den påföljd att en reaktion kommer till stånd med alla dess skadliga verkningar. Är det icke tänkbart att äfven med den af Utskottets reservanter föreslagna mindre skatteförhöjningen kan komma den dag, då de gamla smugglerierna på våra kuster åter blomstra upp till skada icke blott för statskassan, utan äfven för de moraliska intressen, man vill skydda genom bränvinsskatten, som äfven skyddar så länge den är måttlig, men om den höjes till omåttlighet, kommer att, liksom all öfverdrift, liggande på gränsen af ett fel, medföra skadliga verkningar. — Ehuru jag för min del, med beaktande af de sedliga intressen, som här för mig äro hufvudsak, icke har något emot att höja bränvinsskatten och att dervid till och med gå vida längre än Utskottet föreslagit, anser jag det dock icke vara rådligt att taga steget ut på en gång, utan långt klokare att, såsom Bevillnings-Utskottet föreslagit, gå successivt till väga, lemnande åt nästa Riksdag, om bekymmersamma tider äfven då möta, att med ytterligare tio öre höja skatten på denna artikel. Men jag förordar ett sådant tillvägagående äfven därför, att jag tror det skola möta mycket mindre missnöje i laudet, icke blott hos bränvinsbrännare, hvilkas parti jag icke ämnar taga, utan hos många andra, som icke kunna undgå att känna trycket af den ökade skatten. Jag anser det emellertid nu fäfängt att söka beveka Riksdagen att ingå på den åsigt, som jag hyllar, att nemligen lägga hela statsbristen på den allmänna bevillningen, och för min del går jag aldrig bröstganges till väga mot hvad jag finner vara den allmänna meningen. Denna synes nu vara, att man skall intaga en förmedlande ställning och lägga en del af den ökade beskattningen på bränvinet, en del på tullen och en del på den allmänna bevillningen. Med hvad jag yttrat har jag derföre endast velat häfda rättigheten af den åsigt, som vid tillfällen, sådana som detta, i första hand vill lägga bördan på den allmänna bevillningen; men då jag funnit, att detta icke nu kan genomföras, följer af hvad jag sagt, att jag måste sluta mig till dem, som vilja gå en medelväg och hvilkas åsikter följaktligen icke allt för långt skilja sig från mina; och förordar jag derför bifall till Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Stråle, Holdo: Till en början måste jag påpeka, huru som jag icke kunnat undgå att finna en viss oegentlighet deruti, att icke alla de skattetitlar, hvars höjande af Kongl. Maj:t föreslagits, i ett sammanhang förekomma till pröfning och afgörande. Detta synes mig så mycket mera oegentligt, som ostridigt är att, äfven om man vore öfverens att höja skatten på bränvin, förhöjningens storlek måste vara väsentligen beroende af skattetillökningen å öfriga artiklar. Då nu emellertid till afgörande föreligger endast frågan om bränvinsskatten, har jag dock velat förutskicka denna anmärkning af den anledning, att jag icke kan underlåta att i mitt yttrande beröra äfven de andra ifrågasatta skatteförändringarna.

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)

Den förste talaren omnämnde statsverkets ställning; och icke kan det förnekas, att densamma gifver anledning till reflexioner, som icke äro så angenäma. Om vi se tillbaka på de senast förflutna tre åren, finna vi, att 1876 års riksdag hade tillfredsställelsen att möta ett öfverskott i statsverkets inkomster om 5,358,000 kronor. År 1876 uppgick detta öfverskott till 8,000,000 kronor och år 1877 till 5,800,000 kronor, eller för dessa tre år tillhopa 19,158,000 kronor, hvilken summa blifvit medtagen för löpande utgifter. Men dessa summor utgjorde endast en ringa del af det verkliga öfverskottet på statsverkets inkomster under nämnda år. Rikshufvudboken utvisar, att under åren 1874, 1875 och 1876 statsverket utöfver beräknade inkomster tillgodokommo följande belopp, nemligen år 1874 22,000,000, år 1875 11,500,000 kronor och år 1876 13,200,000 kronor eller tillsammans öfver 47,000,000 kronor. Om jag från denna summa afräknar de 19,000,000 kronor, som ingått i riksdagen under åren 1876, 1877 och 1878, återstå alltså 28,000,000 kronor, som icke ingått i beräkningarna för de löpande utgifterna, utan, med omkring 9,000,000 kronor om året, blifvit använda att betäcka brister i förslagsanslagen. På samma gång således man fägnade sig åt öfverskott i inkomsterna, uppåts största delen deraf, ett förhållande om hvilket jag vågar tro att få riksdagsledamöter, om någon, egde kännedom. Ensamt för trafikstyrelsen hafva bristerna i lemnade förslagsanslag under dessa 3 år uppgått till öfver 11,000,000 kronor; och detta är så mycket oförklarligare, som för år 1874 utgifterna beräknats till omkring 5,000,000 kronor, men uppgingo till öfver 10,000,000 kronor. Jag nämner dessa siffror endast för att påpeka, att det efter mitt förmenande hvarken kan förklaras eller försvaras, att man kan låta sig nöja med en budget, hvars verkliga utgifter man aldrig vet, så att, samtidigt med det att man förtär inbillade tillgångar, man ådrager sig brister, som sedan skola fyllas under de svåra tiderna. 47,000,000 kronors öfverskott har således åtgått under de goda åren och vid 1879 års början återstår en statsbrist, som torde blifva än större innan detta års slut. År 1877 tillät jag mig att i Medkammaren, der jag då hade äran sitta, inlägga ett varnande ord derom, att man icke borde anse öfverskotten såsom tillgångar för året utan reservera dem till kommande behof, men jag tröstades då af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet med den försäkran, att, såsom orden föllo, behållningen icke vore en tillfällighet, utan att mått och steg voro vidtagne för att densamma skulle blifva en stående post på budgetens inkomstsida. Finansministern förklarade dessutom, att såväl telegrafmedlen, jernvägstrafikmedlen som postmedlen »till följd af samfärdselns utveckling växa, så att säga, genom sin egen tyngd och oupphörligt svälla upp budgetens inkomstsiffror.» Oaktadt denna hugnesamma förklaring tillät jag mig att vid 1878 års början ånyo erinra om vigten af att icke förtära alla besparingarne från föregående år. Finansministern var då icke närvarande i Andra Kam-

maren, hvilket var så mycket mer att beklaga, som redan då visat sig, att jernvägstrafikmedlen nedgått med 1,000,000 kronor och bränvinsmedlen med 300,000 kronor. Af allt detta finner man, att, om man nu, såsom så ofta redan blifvit sagt, står framför en stor statsbrist, detta är Riksdagens eget fel. Det är statsmakternas eget fel, som icke under den goda tiden ansett nödigt att taga reda på vare sig verkliga brister i statens hushållning eller de öfverskott, som möjligen förefunnits, för att dermed betäcka den brist, som måste uppstå. Så har emellertid icke skett, och nu måste vi genom ökade skatter fylla hvad som brister. Detta är således allt hvad vi vunnit under den goda tiden, att vi fått en ökad budget, som måste fyllas med ökade skatter. Det är emellertid ett oundvikligt ondt och frågan blifver nu endast, på hvad sätt detta statsbehofvens fyllande skall tillgå. Kongl. Maj:t föreslår genom indirekt beskattning; Bevillningsutskottet åter till en del genom indirekt, till en del genom direkt beskattning. Jag är öfverens med den siste talaren ej mindre deri att hvad som behöfves för fyllandet af statsbehofvens uteslutande borde läggas på den direkta beskattningen, än äfven deri, att vi kunna hoppas mycket liten framgång åt vår åsigt, hur befogad den än må vara.

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

Jag hemtar skäl för denna min åsigt om sättet att fylla statsbristen af det ostridigt rigtiga resonnement, att de, som draga fördel af ökad budget och ökade statsutgifter, äfven hafva skyldighet att bära tungan deraf, under det att de, som icke hafva sådan fördel, borde vara derifrån befriade. Nu är det till stor del de mindre bemedlade, kroppsarbetarne, som, om icke i första, dock i största rummet måste ersätta hvad under de goda åren blifvit tillsatt; och detta kan jag icke anse vara rätt. Jag skulle kunna för Kammararen visa, huru den indirekta beskattningen utfaller för en arbetarefamilj, jemfördt med en förmögnare familj; men då jag förutser, att jag utan ändamål strider för hvad jag anser vara rätt, vill jag icke dermed upptaga Kammararens tid, utan endast tillägga, att den direkta beskattningen har en högst betydlig fördel deri att, genom att den trycker hårdt, den är en maning å ena sidan för dem, som hafva makten att inskränka utgifterna, och å den andra för dem, som bära tungan, att noga tillse det statens utgifter minskas.

Under de förhållanden, som nu äro rådande, kan jag, med den uppfattning jag har, icke annat än komma till samma slut, som talaren näst före mig, ehuru väl jag helst skulle se, att ingen alls förhöjning i bränvinsskatten komme att ske. I anledning af samme talares yttrande, det han gillade skatteförhöjningen å bränvinet, sedt ur synpunkten att dermed vinna ett sedligt ändamål, vill jag fästa hans uppmärksamhet på, att det sedliga ändamålet ej kan uppnås på samma gång som ökad skatteinkomst. För öfrigt måste jag på det bestämdaste bestrida, att vi ur sedlig synpunkt hafva rätt att höja skatten på bränvin, ty jag tror icke, att någon har mod att

*Brännvins-
tillverknings-
avgifternas för-
höjning.*
(Forts.)

förneka att icke brännvinet för den arbetande klassen är lika behöfligt som för den bemedlade klassen många af de förnödenheter den vet att skaffa sig. — Jag vill icke uppehålla Kammaren vidare. Jag måste nu nöja mig med att biträda Utskottets förslag, men jag har icke velat göra det utan att uttala min uppfattning om det lämpligaste sättet att fylla statsverkets behof för kommande år, nemligen genom direkt beskattning.

Grefve Hamilton, Gilbert: Då det är fråga om reglering af statens inkomster och utgifter, så är det alltid mycket svårt — för att icke säga omöjligt — att kunna precis säga, huru stor den brist är, som bör genom förhöjd beskattning fyllas. Utskottet har i sin beräkning begagnat de siffror, som finnas i Kongl. Maj:ts proposition, och jag tror, att dessa siffror kunna vara lika tillförlitliga som hvilka andra som helst som kunna uppställas, hvarför Utskottet enligt min åsigt härvid förfarit ganska rätt.

Med stöd af dessa siffror har Utskottet kommit till det resultat, att statsbristen kommer att uppgå till 5 millioner kronor i rundt tal, och Utskottet har tillika visat, huru denna brist skulle kunna fyllas. Då det emellertid dervid icke visat sig vara nödvändigt att höja brännvinstillverkningsavgiften med mera än 10 öre per kanna för att få statsregleringen att gå i hop, så har äfven jag för min del biträdt detta Utskottets förslag, hvarför jag vördsamt får yrka bifall till det samma.

Grefve Posse, Gösta: Äfven jag hyser den åsigten, att man egentligen borde höja den direkta beskattningen och derigenom fylla statsbristen. Finge jag således följa min egen öfvertygelse i detta fall, så skulle jag i denna fråga rösta för alls ingen förhöjning af den nu i fråga varande skatten; men det heter: »det ena du vill, det andra du skall, så plägar det gå i dylika fall». Så är äfven fallet här.

Jag kan icke förneka att, om den principen strängt skulle tillämpas, att man endast skall taga af den direkta beskattningen, följden deraf troligen skulle blifva den, att man toge ett steg, som vore så stort, att man måhända snart nödgades taga det tillbaka. Jag tror således, att man i detta likasom i många andra fall måste mera se på hvad som kan vara möjligt att utföra, än på hvad man sjelf vill. Då förhållandet är sådant och då jag tror, att statsbristen blir större än Utskottet beräknat, så måste jag böja mig för den åsigten, att äfven något måste läggas på den indirekta beskattningen, och under sådana förhållanden finnes det i min tanke ingen artikel, som bättre lämpar sig för förhöjd beskattning än just brännvinet. Det är nemligen den egenheten med denna sak, att den är en öfverflödsvara lika mycket i den fattiges koja som i den rikes salar, och det är vidare det egna med denna konsumtionsartikel, att man icke kan säga, att det är synd om den fattige, att han icke får dricka

bränvin, utan man måste erkänna, att en inskränkning i detta afseende är nyttig äfven ur moralisk synpunkt. Här förenar sig således i afseende på denna vara just det, som man eljest har så svårt att förena. För min del ogillar jag helt och hållet den princip, som nu på många håll tyckes vilja göra sig gällande, nemligen att man borde lägga allt på den indirekta beskattningen och sålunda låta de fattiga klasserna draga de bördor, som enligt min tanke i högre grad borde ligga på de mera bemedlade, och jag skulle därför, såsom jag redan sagt, helst se att statsbristen fylles blott genom höjande af den direkta beskattningen; men då detta icke låter sig göra, utan man är tvungen att äfven i någon mån anlita den indirekta beskattningen, så bör man enligt min åsigt i första rummet förhöja bränvinstillverkningsafgiften. Efter att sålunda hafva uttalat dessa åsikter får jag slutligen förklara, att jag för min del anser, att det förslag, som reservanterne från denna Kammare hafva framställt, eller att man skall höja bränvinstillverkningsafgiften med 20 öre per kanna, är det rätta och bör antagas, ty endast derigenom vinner man någonting. En förhöjning af blott 10 öre per kanna tror jag deremot vara något alldeles för litet. Af dessa skäl, som jag nu framställt, sluter jag mig till dem, som önska, att bränvinstillverkningsafgiften måtte höjas med 20 öre per kanna.

Bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning.
(Forts.)

Herr Carlson: I föreliggande fall sammanstämma efter min uppfattning de motiv, som måste från olika håll tagas i betraktande, föra till enahanda resultat och — för att genast säga det — det resultat, till hvilket de fem reservanterne hafva kommit. Antingen jag ser på sjelfva den ifrågavarande skattens natur eller på den allmänna finansiella ställningen, kommer jag nemligen till denna slutsats. Efter den mångåriga bekantskap, som jag haft anledning att göra med den ifrågavarande skattens art och verkningar, anser jag för min del, att förhöjningen deraf hvarken kan blifva högre, än hvad här är föreslaget, icke heller kan blifva lägre. Det första stödjdes dels af det skäl, som Utskottet anfört, att man icke bör vidtaga en så betydande förhöjning annat än i sammanhang med en förändrad lagstiftning som väntas, dels ock derföre att man genom en större förhöjning lätt kan åstadkomma motsatsen af hvad man önskar åstadkomma. Men man bör icke heller bestämma lägre belopp, antingen man nu ser saken ur sedlighetens synpunkt eller betraktar den med afseende på det finansiella resultatet. I sedligt hänseende är det klart, att hvarje verklig förhöjning måste verka minskad förbrukning. Icke såsom skulle jag, huru varmt deltagande jag har för den förändrade lagstiftning, som infördes 1855, föreställa mig, att verkan af densamma till bränvinets minskade förbrukning låge förnämligast i den höjda skatten; orsaken till denna förminskning är enligt min tanke att söka på ett helt annat håll; den låge förnämligast i inskränkningen af det antal ställen i landet, der bränvin tillverkades, och följaktligen var lätt tillgängligt, ty dessa

Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)

ställen minskades från några hundra tusen till några hundra. Men någon verkan har likväl äfven skattetillökningen haft och någon verkan bör man äfven kunna vänta, i fall man höjer skatten i någorlunda märkbar mån.

Hvad åter beträffar skatteförhöjningens verkan på den finansiella ställningen, så tror jag för min del att den beräkning, Utskottet framställt, icke skall komma att visa sig öfverensstämma med verkliga förhållandet, och för denna min åsigt tror jag att erfarenheten bjudit tillräckliga skäl. Det har nemligen visat sig, att bränvinsförbrukningen står i ett ganska nära sammanhang med konjunkturerne för näringslivet inom landet. År 1865 förbrukades enligt bränvinskomiténs uppgifter 17,000,000 kannor, beloppet nedgick 1868, då konjunkturen var tryckt, till 11,000,000 kannor; den uppgick år 1876 till 20,000,000 kannor. Hvar och en finner häraf, huru starkt förbrukningen fluktuerar i harmoni med näringslivets utvidgning eller försvagning. År 1878 hade förbrukningen nedgått från 20 till 16 millioner och då, efter hvad som här uppgifvits, denna benägenhet att sjunka, som bränvinskonsumtionen nu företer, snarare är i tilltagande, så tror jag icke, att två år derefter eller 1880 det kan antagas att, äfven då, 16 millioner kannor komma att tillverkas, och i det fallet kan man icke beräkna, att genom den af reservanterne afsedda förhöjningen de af dem kalkylerade 2,300,000 kronor skulle komma att ingå. Utskottet har beräknat med 10 öres förhöjning en ökad inkomst af 1,500,000 kronor, hvilket belopp jag mindre tror skulle komma att ingå. Det synes mig derföre vara skäl att välja den högre siffran.

Ytterligare styrkes jag i denna öfvertygelse med afseende på statsinkomsterna i allmänhet. Det finnes tre inkomstitlar, som äro ganska känsliga för förändringar i den ekonomiska ställningen inom landet. De äro: tullen, bränvinsskatten och jernvägstrafikmedlen. Hvad *tullen* beträffar, så behöfver jag ingenting derom säga, sedan den ledamot af Kammaren, som efter all anledning är den, hvilken har den närmaste kannedomen af dessa förhållanden, så klart uttalat sig vid diskussionens början och utvecklade de skäl, hvarföre han anser, att tullen år 1880 icke bör beräknas så hög, som den utgjorde år 1878, eller 23,250,000 kronor. Tullintäktens siffra är så stor att, äfven om man icke går långt i nedsättning, den kommer att icke obetydligt inverka på budgeten.

Hvad bränvinsskatten beträffar, så har jag nyss haft tillfälle att anföra några siffror, som torde visa, det man har allt skäl att antaga en minskning i förbrukningen vida under 16 millioner kannor.

Vidkommande slutligen jernvägstrafikmedlen, så äro de visserligen föreslagna att beräknas till 4,000,000 kronor, eller lika med hvad år 1878 ingå, men om man ser till, hurudan den erfarenhet är, som redan vunnits i afseende på dessa medel, så finner man, att på första kvartalet af detta år inkomsterna redan äro 400,000 kronor mindre, än förlidet år, och det gifver en ganska stark anled-

ning att befara, att en minskning kommer att ega rum äfven på denna titel.

Härtill lägger jag att i vår budget finnes ett förhållande, som gör hvarje uppställning af densamma i viss mån otillförlitlig, nemligen osäkerheten af förslagsanslagens belopp. Jag medger gerna att i Kongl. Maj:ts proposition ett förtjenstfullt försök är gjordt att afhjelpa detta förhållande, ehuru det under nu varande finansiela förhållanden icke lär kunna leda till något resultat — det städse återkommande starka öfverskridandet af förslagsanslagen gör beräkningarne i större eller mindre mån osäkra.

Jag kommer nu till den hufvudsakliga stridspunkten, som kanske är den mest i ögonen fallande i denna fråga, nemligen hvilken inverkan en förhöjning af 20 öre på bränvinsskatten kan hafva på förhållandet mellan den indirekta och den direkta beskattningen. Det synes mig icke vara rätta ögonblicket att nu ingå i fråga om de indirekta och direkta skatterna. Jag tager frågan helt praktiskt och förutsätter såsom de flesta, att man måste vända sig till båda dessa källor, men jag antager tillika, att icke så stor förhöjning i den allmänna bevillningen bör anlitas, att den går ända upp till en fördubbling af hvad som nu är fastställt. Om man utgår från denna förutsättning, så förefaller det mig, som om en förhöjning i bränvinsskatten af 20 öre vore alldeles oundgänglig och det på grund af de siffror, som jag och äfven Utskottet anført. Det är klart att, om jag icke antager att bränvinet kommer att under ett dåligt år konsumeras i samma grad, som då allt varit lysande, så kan jag icke komma till annat resultat, än att här föreligger en *dubbel* anledning till att nedsätta de inkomster man velat beräkna, dels den vanligen alltid gifna att, då man höjer en skatt, förbrukningen måste minskas, men dels också den för inkomstiteln bränvin särskildt gällande anledning, som består deruti att, då näringsförhållandena blifva tryckta, så kommer äfven bränvinskonsumtionen att minskas, ehuru väl detta förhållande äfven har en annan sida, som är af glädjande beskaffenhet.

Då man således ser öfver det hela och, såsom jag tror vara riktigt, antager att tullen icke kan beräknas till det belopp, som blifvit af Utskottet ifrågasatt, att man likaledes svårligen kan fastställa jernvägstrafikmedlen till samma belopp, som ingick år 1878, och då bränvinet visat sig vara af den natur, att äfven af denna skattetitel troligen det kommer att visa sig en mindre nettinkomst, än man beräknat, så blir högst sannolikt att, då Bevillnings-Utskottet skall göra sina slutliga beräkningar, det måste nedsätta dessa siffror och för att undvika statsbrist oundgängligen taga den allmänna bevillningen till hjälp, måhända ända till 50 procents förhöjning. När jag sammanfattar alla dessa skäl, kan jag icke komma till annan slutsats än att tillstyrka bifall till reservanternes förslag.

Herr Anderson: Då jag är en af reservanterna mot Utskot-

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

tets förslag i den nu föredragna punkten, har jag begärt ordet för att, jemte de skäl, som finnas i reservationen uttalade för den der uttryckta åsigten, anföra några andra, hvilka möjligen kunna inverka på frågans bedömande. Huru mycket jag än önskar att missbruket af starka drycker i vårt land måtte minskas och ehuru jag tror, att en förhöjning i bränvinsskatten skulle i sin mån medverka dertill, så har detta skäl dock icke nu varit bestämmande för mig att öka avgiften till en krona, utan det egentliga skälet har varit att bereda tillgång till fyllande af statens behof. Lika med Utskottet finner jag, att det är nödvändigt för att kunna beräkna huru stor förhöjning, som erfordras i bränvinstillverkningsavgiften, anställa en beräkning öfver hvad som måste fyllas genom ny beskattning. Mot det belopp af 5 millioner, hvartill Utskottet kommit, har jag den anmärkning att göra att Utskottet icke med tillräcklig noggrannhet granskat det förslag till beräkning af de extra ordinarie statsinkomsterna, som finnes i Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof framlagdt. Dessa beräkningar voro tvifvelsutan vid den tid de upprättades skäliga och kunde då icke gerna lemna rum för någon egentlig anmärkning, men sedan dess har en tid af 3½ månader förflutit och man kan numera klarare öfverblicka vidden och beskaffenheten af den ekonomiska ställning, hvori landet befinner sig, hvilket torde föranleda någon ändring i de föreslagna beräkningarna. Den förste ärade talaren har så klart bevisat att tullinkomsterna för nästkommande år icke kunna antagas lemna det beräknade beloppet af 23,000,000 kronor, att ytterligare bevis derför icke behöfves, och det högsta, som man enligt min uppfattning skulle kunna upptaga dem till vore den summa, som beräknats för i år, eller 22,500,000 kronor. Der har jag således genast 500,000 kronor att tillägga till den af Utskottet beräknade brist, som derigenom höjes till 5,500,000 kronor. Hvad bränvinstillverkningsavgiften beträffar, så är med den förhållandet sådant att 1879 års bränvinstillverkning till den 15 April utgjorde 47,3 % af hela tillverkningsårets produktion, hvaremot tillverkningen under samma tid de två föregående åren utgjort 51 och 49 % af årstillverkningen, och således har tillverkningen i år varit lägre än de båda föregående åren, oaktadt den eggelse att i större mån än eljest utöfva bränvinstillverkning, som legat uti den af Kongl. Maj:t föreslagna skatteförhöjningen. Det är således gifvet att man har att vänta ett nedgående i dessa inkomster. Utskottet har beräknat att få en tillökning i bränvinsavgiften af 1,500,000 kronor; om man dertill lägger det belopp, som Utskottet förutsatt skola inflyta, nemligen 13,150,000 kronor, så blir summan 14,650,000 kronor. Efter 90 öre för hvarje kanna förutsätter detta en tillverkning af omkring 16,278,000 kannor; men nu utgjorde tillverkningen under förra året allenast 16,437,500 kannor. Således har Utskottet icke i sjelfva verket vidtagit någon nämnvärd minskning i beräkningen af hvad som kan komma att tillverkas. Då Kongl. Maj:t föreslog tillverkningsavgiftens höjande

med 40 öre kannan, så beräknades att derigenom en minskning i tillverkningen af minst 10 % skulle uppstå. Om Utskottet hade följt dennes beräkningsgrund, så skulle Utskottet hafva sagt att, då nu en förhöjning af endast 10 öre är föreslagen, så bör en minskning ske med endast $2\frac{1}{2}$ %, men så långt har Utskottet icke gått. Hade Utskottet gått så långt, så skulle tillverkningsbeloppet minskats med 410,937 kannor och således utgjort 16,026,000 kannor, och den förhöjda tillverkningsafgift, som då inträdt, hade måst till beloppet nedsättas med 226,800 kronor mot hvad Utskottet antagit. Det är således uppenbart att Utskottets beräkningar häröfver icke äro rigtiga. Vidare har Utskottet beräknat tullinkomsten af bränvin och sprit till 100,000 kronor, och äfven denna beräkning är för hög, ty Kongl. Maj:t har under förutsättning af en fyradubbel förhöjning beräknat endast 300,000 kronor och således skulle Utskottet hafva nöjt sig med 75,000 kronor. Hvad tobaken beträffar, så har Utskottet beräknat inkomsten af tullen derpå till 400,000 kronor, men, efter hvad jag har hört uppgifvas, har tobak redan i sådana kvantiteter införts i landet, att det icke är sannolikt att tobak till något större belopp kan komma att under år 1880 införas, och således torde äfven denna beräkning vara för hög. Jag låter dock bero vid dessa 400,000 kronor, men genom den minskning i beräkningarna, som sålunda bör ega rum, uppgår hvad som vinnes på den förhöjda afgiften på bränvin, tull derå samt å tobak och socker endast till ett belopp af 3,145,000 kronor, och afräknar man dessa från bristen, så återstår 2,355,000 kronor, som skulle drabba allmänna bevillningen. Detta belopp är så stort, att man med hänsyn till den minskning, den allmänna bevillningen kommer att undergå, otvifvelaktigt skulle få pålägga den till dubbelt belopp mot hvad den nu är.

Om tillverkningsafgiften höjes med 20 öre per kanna, får man naturligtvis beräkna minskningen i tillverkningen till något större belopp, än hvad Utskottet gjort. Jag har dock hållit mig till en beräkning af 15,200,000 kannors tillverkning, hvarigenom en förhöjning i afgiften skulle uppkomma af 2,200,000 kronor, inberäknadt en derefter lämpad förhöjning i tullen å bränvin. Om man nu beräknar samma inkomst å tobak och socker, som Utskottet, så erhåller man derigenom ett belopp af 4,000,000 kronor, men då bristen är 5,500,000 kronor, så måste 1,500,000 kronor fyllas genom allmänna bevillningen. Nu är den allmänna bevillningen för innevarande år beräknad till 4,000,000 kronor och den är äfven för nästa år föreslagen till detta belopp, men med afseende derå att flera industriella fabriker och anläggningar inställt sin verksamhet samt att handel och näringar bedrifvas i mycket mindre omfång än föregående år, så är det att vänta en nedsättning i bevillningen för inkomst af kapital och arbete. Det är naturligtvis svårt att beräkna huru stor denna minskning kan blifva, men då denna bevillning nu utgör 2,301,000 kronor, kan det mycket lätt hända att icke mer än 2,000,000 kronor inflyta. Härmed tror jag mig hafva visat, att,

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

*Bränvins-
tillverknings-
afgifterns för-
höjning.
(Forts.)*

då bevillningen efter andra artikeln, som nu i sin helhet uppgår till omkring 3,200,000 kronor, måste nedsättas, så är nödvändigt, i händelse man skulle nöja sig med 10 öres förhöjning af bränvinsskatten, att fördubbla bevillningen.

Jag hyser en olika uppfattning med en föregående talare, som ansåg att hela bristen borde fyllas genom direkt beskattning på den allmänna bevillningen. Om denna beskattning vore rättvis och kunde rättvist påläggas, så vore derom ingenting att säga, men i hvarje land, der man har en inkomstskatt, har man icke lyckats att göra den rättvis, åtminstone icke i tillämpningen, och detta utgör ett stort hinder för att på så sätt taga ut så väsentliga belopp, som dem, hvarom här är fråga, ty då bristen utgör 5,500,000 kronor, så blefve det fråga om att åtaga sig en bevillning efter andra artikeln tre gånger så stor som den nuvarande.

Utom denna nu omtalade brist finnes det en annan, som är nämnd i statsrådsprotokollet för den 8 Januari innevarande år, nemligen bristen, som uppstått på 1878 års statsreglering å 2,000,000 kronor. Den måste fyllas, men med den förhöjning i de indirekta skatterna, som här är ifrågasatt, är det alldeles gifvet att den icke kan under innevarande år fyllas, och jag är därför öfvertygad om att man redan i år måste åtaga sig en tilläggsbevillning af 50 %. Man behöfver icke frukta att genom bränvinsskattens höjande till en krona något öfverskott derigenom skall uppstå för nästa år. I det afseendet borde hvad som redan inträffat under innevarande år och hvad som kan vara att vänta icke böra lemnas utan uppmärksamhet. För innevarande år äro jernvägstrafikmedlen beräknade till 4,750,000 kronor. Förra året lemnade de 4,000,000 kronor och detta år torde de knappt lemna detta belopp. Der hafva vi således en brist på 750,000 kronor. Om också förlidet års statsreglering visade en brist på förslagsanslagen af öfver 2,000,000 kronor, så hade man öfverskott dels å tullmedlen med 1,250,000 kronor, dels å bevillningen med 800,000 kronor, att dermed betäcka denna brist. Dessa tillgångar saknar man för innevarande år; man kan icke beräkna något öfverskott, men förslagsanslagen blifva säkerligen äfven detta år otillräckliga och derföre skola vi nästa år sannolikt mötas af en brist på 2,800,000 kronor, ja efter min tanke blir den antagligen mycket högre. Min afsigt med att påyrka bränvinsafgifterns höjande med 20 öre har icke varit att försöka undandraga mig eller andra att erlægga tilläggsbevillning. Jag finner den ytterst nödvändig, och om man med allt för lätt hand vidrör statsregleringen, så komma vi nästa år efter min öfvertygelse att mötas af en statsbrist, som torde blifva mycket svår att fylla. Således behöfver icke den ärade ledamot af Utskottet, som först försvarade Utskottets förslag, befara att vi genom bränvinsafgifterns förhöjande med 20 öre skola undkomma någon tilläggsbevillning, ty den blir i alla fall nödvändig. Jag får anhålla om bifall till reser-
vanternes förslag.

Herr Berg: Då alla föregående talare, som yttrat sig i denna fråga, framställt den statsekonomiska sidan deraf, så torde jag derom icke behöfva yttra mig, utan ber i stället att få säga några ord om frågans sedliga natur. Vore det så, att bränvinet vore en nödvändighetsvara, och en nödvändighetsvara företrädesvis för den fattiga arbetarebefolkningen, så skulle jag på intet vis med min röst vilja bidraga till någon skatteförhöjning alls på bränvinet, ty jag skulle då anse, att den svenske arbetaren borde få denna nödvändighetsvara för så billigt pris som möjligt; men då jag icke kan dela en sådan åsigt, som att bränvin och andra starka drycker skulle vara en nödvändighetsvara hvarken för den fattige eller för den rike, så är jag också af en annan tanke beträffande beskattningen af denna vara. Jag kan icke underlåta att bedja att vid detta tillfälle ännu en gång få för denna ärade Kammare framställa min mening om dessa starka drycker och i synnerhet om bränvinet. Jag tror, att det är vårt lands största och farligaste kräftska och en olycksbringande vara, som till hvad pris som helst borde bort. Det är en skamfläck för oss, att staten skall hafva sin förnämsta inkomstkälla af en vara, som bevisligen hvarje år kräfver tusentals offer, som till både kropp och själ förderivas. Hvarje steg, som kan tagas för att förminska förbrukningen af denna vara, är därför för mig särdeles välkommet, och jag vill äfven gifva skäl för mitt påstående, att det är en högst olycksdiger vara, som åstadkommer mycket ondt. Det är icke blott för den fattige arbetaren och för många mindre bemedlade familjer, som bränvinet förorsakar olyckor, sorg och nöd, utan jag vill påstå, att bränvinskonsumtionen äfven är en olycka för hela landet, en kräftska för vårt nationela bestånd, och hade icke svenska folket under de goda åren supit upp ett kapital af 60 à 70 millioner kronor om året, så är det alldeles säkert, att vi i närvarande stund icke hade befunnit oss i det finansiella bryderi, som både staten och de enskilde nu iråkat. Man kan visserligen säga, att allt detta blifvit konsumeradt inom landet och att penningarne därför, eller de 60 à 70 millionerna stannat inom landet, hvarför således ingenting derigenom skulle vara förloradt, men det är ungefär det samma som att säga, att af alla krig är inbördes kriget det bästa, ty då stanna penningarne inom landet. Hade dessa penningar stannat kvar i svenska folkets fickor och blifvit insatta i sparbanker eller använda i industriens tjänst i stället för att de nu blifvit uppsupna, så hade det nu varit ett helt annat förhållande både blaud fattige och rike i ekonomiskt afseende. — Den förste talaren sade, att svenska folket har lärt sig att rätta munnen efter matsäcken. Jag är ense med honom derom, om han nemligen menar, att det är det samma som att lefva för dagen, men i annan mening kan man icke säga, att man rättat munnen efter matsäcken, då man under flera sällsynt lyckliga år haft så goda inkomster, att statskassan haft 10 à 15 millioner i överskott, men likväl nu efter blott tvenne hårda år befinner sig i en sådan finansiell förlägenhet,

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

som för närvarande råder i landet. På helt annat sätt gjorde de gamle egyptierna, som under de sju goda åren sparade för att sedan hafva något att lefva af under de sju dåliga åren. Så har emellertid icke svenska folket gjort, men det vore så mycket önskligare, om det nu kunde lära sig det, och en liten början dertill skulle det i min tanke vara, om svenska Riksdagen nu kunde besluta sig för det utomordentligt viktiga och storartade steget att sätta en gräns för bränvinskonsumtionen. Då man icke vill förfara så, som jag tror vore det bästa, nemligen att förbjuda all tillverkning af bränvin utom för tekniska behof, så bör man åtminstone ställa priset derpå så högt, att det blir svårt för den fattige att förstöra sina penningar på denna förderfvelsebringande vare. Att frågan om superiet verkligen är en sedlighetsfråga, torde ingen kunna förneka. men den är äfven en penningfråga och, såsom en talare för en stund sedan nämnde, är verkligen förhållandet sådant, att superiet följer med konjunkturerna. Är det nemligen dåliga år, så supes det jemförelsevis mindre, men blir det åter goda år och god arbetsförtjenst, så tilltager superiet i fruktansvärd grad. Detta bevisar, att det är en penningfråga. Vill man nu göra något för att bota detta onda, vill man fortgå på den väg, som redan blifvit inslagen för att befria hela svenska folket, men i främsta rummet våra fattige arbetare från denna skamfläck, så synes mig ingenting annat för närvarande vara att göra än att höja bränvinstillverkningsavgiften. Mot denna föreslagna skatteförhöjning har en talare på elfsborgsbänken invändt, att man dervid skulle stöta på den svårigheten, att folket derigenom troligen skulle låta förleda sig till smuggling; men jag för min del har större förtroende till svenska folkets rättskänsla, än att jag skulle befara en sådan följd af den föreslagna åtgärden. Dessutom måste man väl medgifva, att, om folket hade lust till smuggling, så borde det redan nu hafva en tillräckligt stark frestelse dertill i utsigten att på hvarje insmugglad kanna bränvin kunna förtjena 80 öre, men Generaltulldirektören har förklarar, att man i den vägen icke har mycket att klaga öfver. Den stora bränvinskonsumtion, som eger rum icke allenast i Sverige utan äfven i de öfriga civiliserade länderna, är emellertid en högst betänklig sak. Herrarne hafva troligen nyss läst i tidningarne, huru som en bramin, som gjort åtskilliga resor i Europa, till den grad greps af medlidande med de olycklige, som han såg vara hemfallna åt dryckenskapslasten, att han sedan ville skicka ut missionärer för att söka omvända dem. Då den kinesiske kejsaren icke med godo kunde förmås att tillåta införsel af opium i sitt rike, så blef han visserligen dertill tvingad af engelsmännens kanoner, men på hans öfvertygelse förmodade de icke inverka, ty han sade ändå: min guds lag förbjuder mig att äta opium. Hvad skall man då säga i en kristen stat? Måste man icke, då man ser de olyckliga följderna af superiet, något litet bortse från den statsekonomiska sidan af frågan och i stället fästa uppmärksamheten vid den sedliga delen deraf och i det af-

seendet säga: vår guds lag förbjuder oss att taga denna olycksaliga vara såsom en mjölkko, som vi icke vilja slå för hufvudet, därför att den är så bra att hafva, då svåra tider komma. Det synes mig därför, att vi kristne icke borde vara sämre än hedningarne utan med all kraft arbeta på att blifva befriade från detta onda.

Bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning.
(Forts.)

För att nu på lagstiftningens lugna väg nå detta mål, bör man så mycket som möjligt fördyra varan; derigenom kommer konsumtionen att minskas och både staten och arbetaren vinna derpå, och då man en gång kommit så långt, att man helt och hållet fått bort bränvinstillverkningen, så finnes det icke längre någon fara i att två- à tredubbla den allmänna bevillningen. Att emellertid, såsom Bevillnings-Utskottet här föreslagit, nu höja bränvinstillverkningsafgiften med endast 10 öre pr kanna, skulle enligt min åsigt blott vara att göra den fattige suparen ännu litet fattigare, än han förut är. Jag tillåter mig därför att yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition, som föreslår en förhöjning af 40 öre, så att skatten skulle blifva 1 krona 20 öre för hvarje tillverkad kanna; skulle jag emellertid häri icke få något understöd, så får jag väl lof att ansluta mig till dem, som önska en förhöjning af 20 öre, men jag får uppriktigt bekänna, att jag dermed anser föga vara vunnet i sedligt afseende. Min önskan är emellertid att nu få se ett, om också litet steg tagas till det stora mål, som jag till sist hoppas få se uppnådt, nemligen bränvinstillverkningsafgiftens höjande till 2 à 3 kronor per kanna.

Friherre Barnekow: Då jag först fick se detta betänkande, fann jag det mycket tilltalande och jag tyckte, att det skulle vara mycket bra att slippa höja bränvinstillverkningsafgiften med mera än 10 öre per kanna; men då jag började att granska siffrorna, så fann jag, att Utskottets förslag icke är antagligt. Utskottet har visserligen tagit till norm Kongl. Maj:ts proposition, men det förslaget uppgjordes för flera månader sedan, och sedan den tiden hafva stora förändringar inträffat, särskildt hvad bränvinstillverkningen beträffar. Just därför, att man väntat en förhöjd beskattning derpå, har man i hög grad forcerat bränvinsbränningen och tillverkat betydligt mera än vanligt, så att man omöjligen kan upptaga inkomsten af bränvinstillverkningsafgiften för nästa år till så högt belopp, som vid budgetens uppgörande af Kongl. Maj:t beräknades. Att ingå i några sifferkalkyler behöfver jag icke, då såväl Herr Bennich som Herr Andersson redan hafva gjort det; men då jag tydligt och klart inser, att ett godkännande af Utskottets förslag icke skulle leda till fyllande af statsbristen, utan att ytterligare någon skatteförhöjning måste vidtagas, och då detta icke lämpligen kan ske hvarken i afseende på tobak eller socker, så återstår det endast att ännu mera, än hvad Utskottet föreslagit, höja bränvinstillverkningsafgiften, och jag får därför förklara, att jag instämmer med dem, som påyrka en förhöjning af 20 öre för hvarje kanna.

Brännvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)

Det har blifvit yttradt af en talare, att det hade varit bättre, om dessa saker förekommit i ett sammanhang; deri instämmer jag fullkomligt, men då så icke skett, så har man ju intet annat att göra än att taga sakerna såsom de äro.

Hvad slutligen den siste ärade talarens yttrande beträffar angående den sedliga delen af denna fråga och de verkningar i sedligt afseende, som en förhöjning af brännvinstillverkningsafgiften möjligen kan medföra, så vill jag blott säga, att jag helt och hållet fränser denna del af frågan, då jag röstar för en förhöjning af 20 öre per kanna, och hvad angår hans önskan, att man en gång måtte komma till det resultat, att icke något brännvin alls finge tillverkas, utom för tekniska behof, så vet jag icke, om man verkligen har rätt att så upphäfvä sig till domare öfver dem, som konsumera brännvin.

Jag kan således, såsom jag redan nämnt, icke gilla Utskottets kalkyler, utan yrkar i stället bifall till reservanternes förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Första gången jag vid denna riksdag hade ordet, nemligen vid remissen af Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, tillät jag mig att uttala den åsigten, att det icke skulle vara fullt ridderligt att lägga all behöflig skatteförhöjning på konsumtionsartiklarne. Nu ser jag, att Bevillnings-Utskottet och, såsom det uppgifves, äfven reservanterne från denna Kammare äro på väg att acceptera den satsen, att någon del skall läggas på dessa artiklar och någon del på den allmänna bevillningen, och för min del skulle jag då icke kunna vara annat än nöjd vare sig med reservanternes eller Utskottets förslag; men jag befarar, att, om man icke vill taga hänsyn till hvad man vid ett sådant tillfälle bör taga hänsyn till, nemligen huru statsbristen under innevarande år skall gestalta sig, utan endast afhandlar, huru man skall fylla statsbristen för nästa år, så skall man, om reservanternes förslag vinner framgång, dermed så att säga hafva stängt vägen, så att man icke får tillfälle att lägga något på den allmänna bevillningen, för såvidt som man icke dermed vill fylla statsbristen äfven för detta år. Skulle detta vara reservanternes mening, så vill jag icke deri instämma, ty man handlade då mycket oridderligt, om man på det sättet ville lägga allt på brännvinstillverkningsafgiften och konsumtionsskatterna.

För min del är jag af den öfvertygelsen och lefver i den öfvertygelsen, att man i denna fråga icke kan vinna det sedliga mål, man åsyftar, ensamt genom att höja brännvinstillverkningsafgiften, utan man måste utgå från en säkrare grundval för att nå detta mål, och denna grundval är, enligt min tanke, en allmän folkupplysning, ty, man säge hvad man vill, men säkert är, att den, som beherrsкас af ett starkt begär till denna vara, han skaffar sig den nog, huru dyr den än må blifva, och till och med på olaglig väg. Jag kan således icke acceptera den sats, som framstälts af den talare, som gjort till sitt lifs mål, att i sedlighetens namn motarbete superiet

genom höga afgifter; men jag vill emellertid icke tvista med honom härutinnan, utan ber blott att få säga, att jag icke tror, att han på denna väg någonsin vinner sitt mål. Jag vill också tillägga, att huru mycket man än må fördöma denna vara, så finnes det dock många andra, som kunna vara lika fördömliga, och den kan till och med vara nyttig, om den måttligt användes. Jag är sjelf ett exempel härpå, ty jag vågar påstå, att, om icke denna spritvara hade funnits till mitt förfogande, då jag för en tid sedan var svårt angripen af förkylning, så hade jag icke nu kunnat stå här, fast än icke väl disponerad, och ytra dessa ord. Jag tror därför, att man här endast har att se till, om man skall besluta sig för en förhöjning af 10 eller 20 öre, och då jag sluter mig till dem, som blott önska en förhöjning af 10 öre, så gör jag det därför, att Bevillnings-Utskottet icke på grund af något svepskäl måtte kunna undgå att höja allmänna bevillingen med 50 procent. Vi få emellertid icke dölja för oss, att, om icke bättre konjunkturer inträffa, den tid kanske snart kommer, då vi ovilkorligen måste höja bevillingen ännu mera och kanske äfven vidtaga andra skatteförhöjningar. Skulle man nu besluta sig för en förhöjning af 20 öre, såsom reservanterne föreslagit, så skulle jag vara böjd för att vid en annan punkt afslå en förhöjning af sockertullen, ehuru Utskottet säger, att den drabbar den rike kanske mera än den fattige. Jag slutar med att yrka bifall till Utskottets förslag.

Bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning.
(Forts.)

Friherre Klinekowström: I denna fråga har redan så mycket blifvit sagdt, att jag kan fatta mig ganska kort. Jag delar nemligen i allo de åsichter, som uttalats af reservanterne rörande denna punkt. Jag tror, att det resultat, hvartill Utskottet kommit i afseende på tillökning i inkomsterna, om bränvinstillverkningskatten skulle höjas endast med 10 öre kannan, är mycket för högt beräknadt. Ser man på den kalkyl, som ligger till grund för Kongl. Maj:ts proposition, visar det sig, att Kongl. Maj:t, som utan tvifvel både på säkrare grunder och med tillgång till vida tillförlitligare upplysningar, än dem Utskottet haft, gjort sin framställning om bränvinstillverkningsafgiftens höjande med 40 öre kannan, kommit till en förhöjning å denna skattetitel af endast 4,602,500 kronor. Nu har Utskottet, som föreslår tillverkningsafgiftens höjande allenast med $\frac{1}{4}$ af den summa, Kongl. Maj:t valt, likväl trott, att den af Utskottet sålunda föreslagna förhöjning skulle gifva ett resultat af 1,500,000 kronor i ökad statsinkomst. Jag tviflar på, att så kan förhålla sig, och, enligt hvad man sagt mig, har det skett därför, att Utskottet icke ansett att något afdrag af 10 procent på nuvarande tillverkning behöfde göras för en så liten tillökning i skatt som 10 öre. Jag tror deremot, att, långt ifrån att Kongl. Maj:ts beräkning är för hög, erfarenheten torde komma att visa, att för nästa tillverkningsperiod bränvinstillverkningen kommer att gå långt under det belopp, Kongl. Maj:t med beräknande af 10 procents af-

Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)

drag kalkylerat; ty ända från den 1 Oktober 1878 till den 1 April detta år hafva tillverkats $2\frac{1}{2}$ millioner kannor bränvin mera än under motsvarande tillverkningsperiod året förut. Jag håller således före, att, om man skulle gå in på Utskottets förslag, skulle statsbristen blifva högst betydlig för nästa år. Jag har visserligen hört åtskilliga personer under hand säga, att det icke skulle vara så illa, om i följd af kalkylen en statsbrist kunde uppstå och således en olägenhet beredas regeringen; men jag kan icke annat än på det högsta ogilla en sådan åsigt, som, enligt mitt förmenande, är till sin beskaffenhet lömsk. När fråga förevar om ordinarie anslaget till indelta armén, förordade jag ärligt och öppet indragning af en million kronor å detta anslag. Om då min åsigt segrat, hade det varit möjligt att vi kunnat slippa att öka nuvarande bränvinsskatt med mera än 10 öre för hvarje kann. Nu förlorade jag i den frågan, och vid sådant förhållande finnes ingen annan utväg än att öka denna skatt med 20 öre kannan; och jag hoppas, att Kammaren så enigt och så mangrant som möjligt måtte lemna sitt bifall till detta förslag.

Herr Olsson: I början af diskussionen faldes några yttranden, icke blott i afseende på sjelfva den föredragna punkten utan särskildt med afseende på beskattningssättet eller föremålen för beskattning i allmänhet, och det är i anledning deraf jag nu ber att få yttra några ord.

Man syntes vara af den åsigt, att den direkta beskattningen borde i främsta rummet föredragas, och man trodde, att, genom tillämpning af det direkta beskattningssättet, de fattige skulle skyddas. Jag tror, att, om man ser på de olika staternas ekonomiska utveckling, man knappast skall kunna uppvisa någon stat, der icke omständigheterna hafva tvungit både regering och representation att tillämpa de olika beskattningssätten. Jag tror ock, att, om någon stat har försökt att i detta afseende vara ensidig, det likväl icke dröjt länge innan den måst slå in på en annan bana, och det kan icke förefalla den, som betraktat de ekonomiska förhållandena i olika länder, om än ytligt, vara annat än underligt, att man stundom velat framdraga vissa stater såsom exempel på sådana, som oinskränkt hyllat frihandelns grundsatser vid beskattning, ty ser man närmare på dessa staters beskattning och de grunder, som dervid tillämpats, visar det sig, att just den stat, som man velat kalla frihandelns vagga, icke gått längre härutinnan än de ekonomiska intressena förestafvat. Så kan man t. ex. se, att i England, »frihandelns hemort», finnes en maltskatt. Man frågar sig då: är detta en beskattning af den rike eller af den fattige? Det är en inkomst, som staten behöfver för fyllande af vissa ändamål. Går man till Frankrike, finner man, att det der är på samma sätt. Jag vill blott nämna den obetydliga artikeln tändstickor.

Vill man sedermera se på tullbeskattningen i dessa länder, så

finner man äfven der alldeles samma förhållanden. Jag vill blott hafva antydtt detta för att dermed hafva sagt, att man lätt nog begår ensidigheter vid beskattningen, om man icke tager hänsyn till förhållandena i andra länder och sitt eget lands ekonomiska ställning. Är nu detta riktigt, ligger det i sakens natur att en regering, hvilken, såsom Herr Finansministern yttrade i Andra Kammarren, i främsta rummet måste tillse, att budgeten går ihop, också måste få beskatta de föremål och tillämpa de olika beskattningsgrunder, som finnas mest lämpliga. Jag vill härmed hafva sagt, att, när minskning i statens tillgångar och inkomster visat sig, deraf brist uppstått, blir det för en representation och främst för en regering angeläget att taga det ena beskattningsföremålet lika väl som det andra i öfvervägande, samt att tillämpa det ena beskattningssättet lika väl som det andra; och detta tror jag är så långt ifrån att gripa in i de arbetande klassernas fickor, att det tvärtom lär dem att hushålla.

Med afseende på denna hushållning yttrade sig den förste talarren mycket vackert, men han begick dervid det misstaget, att han blott visade, huru det svenska folket hushållar, då det är tvunget dertill, men icke huru det borde hushålla, när det hade något att hushålla med. I senare afseendet, tror jag, vi hafva mycket att lära af andra nationer, som stå betydligt mycket högre i förmågan att hushålla, än vi svenskar. Jag säger detta icke blott till denna Kammares öfriga ledamöter utan äfven till mig sjelf.

Hvad nu denna särskilda beskattningsfråga: förhöjd skatt å bränvin, angår, har jag för min del alltid varit af den åsigt — och jag har icke hitintills funnit något, som kommit denna åsigt att rubbas — att denna vara just är ett lämpligt föremål för förhöjd beskattning, dels därför, såsom redan visats, att det måste medgifvas, och icke blott medgifvas utan högt och uttryckligen framhållas i sedligt hänseende, att missbruk af denna vara äro i hög grad demoraliserande, dels ock därför att hvarje supare har sin fullkomliga frihet att låta bli att supa och derigenom också slippa att betala, ty man kan icke säga, att bränvin är att betrakta såsom en nödvändighetsartikel. Jag tror tvärtom, att den arbetare, som vant sig vid att arbeta utan att begagna bränvin, är fullt ut lika trägen och kraftig arbetare, lika duglig, som den arbetare, hvilken super bränvin, och jag vågar tillägga, att de allra flesta arbetsgifvare, som använda arbetare i större mängd, skola kunna intyga, att de vid alla tillfällen föredraga absolut nyktra arbetare. Om så är, är det ju ock klart, att den, som föreställer sig, att man tager ur den fattiges ficka, när man höjer bränvinsskatten, vid sådant påstående utgår från oriktig synpunkt.

Ser man nu på den finansiella ställningen i vårt land, kan man ej undgå att antaga, det vi gå en ytterligare minskning i statsinkomsterna till mötes, och just den omständigheten att vår industri, och synnerligast den som afser våra hufvudsakligaste exportartiklar,

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

är så tryckt, föranleder mig att fråga hvarifrån de, som skola förbruka de artiklar, hvilka importerats, kunna få penningar till att köpa dessa artiklar? Man vet af erfarenheten, att, så snart industrien är tryckt eller så snart mindre god skörd inträffar, visar sig genast att just den arbetande befolkningen i första rummet får sitta emellan, ty detta har med sig icke blott en nedsättning af arbetarnes dagspenning, utan kan äfven vålla, att stora skaror af arbetare få gå sysslolösa, — det svåraste af allt. Skulle jag hafva gjort någon anmärkning vid remissen af den Kongl. statsverkspropositionen, skulle den hufvudsakligen hafva bestått deri, att efter min uppfattning Herr Finansministern icke tillräckligt tagit i öfvervägande den betryckta ställningen, som råder inom landet på de olika områdena.

Af hvad jag nu yttrat och då jag härtill lägger den erfarenhet, som man har i afseende å bruket af bränvin och lagstiftningen om bränvin, nemligen att det är två skäl, som synas verka till minskning i bränvinsförbrukningen: det ena fördyrande af varan och det andra försvårande af åtkomsten dertill, tvekar jag icke att, i betraktande af dessa nu nämnda omständigheter och af den erfarenhet man har i afseende å bränvinslagstiftningen, sluta mig till reservanternes förslag.

Jag ber derjemte få tillägga, att, så vidt jag kan finna, det torde vara lämpligt att äfven höja den allmänna bevillningen, och jag tror mig våga det uttalandet att, äfven om bränvinsskatten blefve höjd till det belopp, Kongl. Maj:t föreslagit, skulle statens inkomster äfven med denna siffra icke blifva för stora.

Här hafva förekommit några yttranden om luredrejeri och den goda helsa, som är en följd af bruket af spritvaror, som torde böra bemötas. Jag önskar och hoppas att luredrejeriet skall förblifva laudsförvisadt såsom jag tror att det för närvarande är. Och om man skulle anföra luredrejeriet såsom skäl för att icke förhöja bränvinsskatten, skulle jag på grund af närmare kännedom af dessa förhållanden på det allra varmaste vilja bestrida, att detta bör tagas i betraktande. Låtom oss gå till Frankrike, England och andra stater. Hafva de underlåtit höja någon skatt, därför att de fruktat luredrejeri?

Hvad en annan talares goda helsa beträffar, önskar jag, att den måtte fortfara, men allra helst skulle jag dock se, att den icke hade sin egentliga rot i bränvin. Jag instämmer med reservanterne och yrkar bifall till deras framställning.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Då man här talat så mycket om de olika fördelarne af direkt eller indirekt beskattning, hade jag tänkt yttra några ord derom, men jag kan med så stort nöje instämma i den första delen af den siste aktade talarens anförande härutinnan, att jag icke vill uppehålla Kamnaren med några allmänna yttranden i denna del.

Det har också vid många riksdagar och särskildt vid 1867 års

riksdag, då det var fråga om att höja skatten, blifvit sagdt med stort skäl, att hvarje system har sina förtjenster och sina fel, och att man derföre, för att, så vidt möjligt är, kunna fördela feleen och draga nytta af förtjensterna, bör begagna sig af alla slagen. Men vi äro icke här för att införa nya skatter eller taga hela skatteväsendet i betraktande, utan det är fråga om att fördela den skatteförhöjning, som nu erfordras, och då får jag säga, att jag vid Riksdagens början icke ansåg skäl att i det anförande, jag då afgaf med anledning af Kongl. Maj:ts proposition, tala om förhöjning i bevillningen, och detta af den grund, att man icke riktigt insåg behovet deraf och ansåg tillgripande af denna åtgärd, heldre än att höja konsumtionsskatterna, vara i viss mån beroende af sig företeende omständigheter. Jag anser ock nu förhållandena vara sådana, att det är vida större skäl att höja konsumtionsskatterna än bevillningen. Om statsverket kommer i behof af större inkomster, under det näringarna florera och ställningen i landet är god, är det fullkomligt i sin ordning att taga en större del af de skattdragandes inkomster, men om man vet, att den förlägenhet, hvori statsverket kommit, härrör från och är vida mindre än den förlägenhet, hvori de enskilda kommit genom de dåliga tiderna, då är det mycket fråga om, huruvida det är rätt att öka deras förlägenhet genom att taga ut större del af deras inkomster. Naturligt är, att hvarje skatt tager ut en större eller mindre del af deras inkomster, men fråga är, om man skall direkt taga ut denna skatt eller lemna dem möjlighet att genom sparsamhet minska äfven denna utgift. Genom indirekt beskattning hemställer jag till hvar och en skattdragande, huru mycket han vill skatta. Naturligtvis tvingar jag honom dermed till ett umbärande, ett lidande, och det bör jag icke göra i större mån än statsverket behöfver; men denna omständighet att jag genom förhöjning af de indirekta skatterna gör det möjligt för honom att genom umbäranden och besparingar minska sina utgifter, synes mig föranleda till, att det indirekta beskattningssättet företrädesvis bör tillämpas på de fall, då jag vet, att hans inkomster äro små, och att han befinner sig i förlägenhet.

Man har här talat mycket om, att orsaken, hvarför man borde företrädesvis lägga förhöjningen på bevillningen, vore den, att de indirekta skatterna skulle vara så tryckande för de mindre bemedlade. Det är sant, att, om jag tager klass för klass, bevillningen mera drabbar de högre beskattade, de rikare, derföre att deras personliga konsumtion, i förhållande till deras förmögenhet, icke är så stor som de mindre bemedlades, i förhållande till desses tillgångar: men vi må icke glömma, att vi icke hafva att räkna blott mellan de rikare och de fattigare, utan att, då vi önska en ökad statsinkomst, och denna skulle utgå genom högre bevillning, det är vid granskning af dem, som lemna bevillning, alldeles tydligt och klart, att, om något skall komma in till statsverket, så måste en högst betydlig del tagas från dem, som äro mindre bemedlade. Om skatt

*Brännvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

toges blott af dem, som äro de rikare i landet, om blott de högre klassernas beskattning toges i betraktande, så skulle statsverket få ganska ringa inkomster, ty de undersökningar, som hafva försiggått i Finans-departementet, visa, att största delen af bevillningen utgår af personer, som icke kunna anses tillhöra de rika. Det är det stora flertalet af mindre förmögna, som vållar detta. Då så är, måste också en förhöjning i bevillningen drabba desse och drabba dem ganska tungt.

Under sådana förhållanden torde jag få fästa uppmärksamhet derpå, att, då vi icke nu kunna besluta om eller huru mycket vi skola taga af bevillningen eller af bränvinet, utan endast om och hvad vi skola taga af bränvinet, vi, genom att minska ifrågasatt förhöjning i skatt af bränvinstillverkningen under hvad vi behöfva, blifva tvungna till större bevillning och vid slutet af Riksdagen icke kunna deruti göra ändring. Vi hafva således, då, enligt min uppfattning, behofvet af såväl ökad bevillning som af förhöjd bränvinskatt är erkänt, här egentligen att granska, huruvida förhöjningen af 20 öre för hvarje kanna bränvin är för stor. Jag kommer då tillbaka till hvad jag sade om det, man här anfört, rörande det svåra trycket på de mindre bemedlade. Genom en sådan skatt som denna har jag bestämt maximum af tryck; jag har bestämt, huru mycket jag trycker. Jag trycker icke hårdare, än att de, af hvilka skatten uttages, minska sin bränvinsförbrukning derhän, att de kunna bära äfven denna beskattning. Då vi nu alla tyckas vara ense om att skatten bör höjas till 90 öre, men många vilja höja den till 1 krona för kannan, så inskränker sig det större umbärande, som de senare kunna föranleda för dem, som icke skulle hafva råd att betala den högre skatten, dertill, att dessa inskränka sin supning så mycket, att 1 krona per kanna af det belopp kannor bränvin, som de under året förtära, icke gör större summa inalles, än den, som uppkommer efter beräkning af 90 öre per kanna af den quantitet bränvin, som de hafva vanan att årligen förtära. Det är med andra ord fråga om att afstå från några supar, derest man vill undandraga sig den ökade skatten. Detta finner jag icke allt för hårdt.

En annan omständighet synes mig också böra tagas i betraktande. Det är det sträfvande man alltid möter, när man inför en förhöjd konsumtionsskatt, att konsumenterna försöka undvika den nya bördan icke genom sparsamhet, såsom jag nyss sagt, utan derigenom att de kringgå lagen eller öfverträda densamma. Hvilken är risken i det ena fallet, och hvilken är risken i det andra? Om vi öka skatten på bränvin, såsom här i fråga, eller på andra konsumtionsartiklar, så ligger risken för lagöfverträdelser i lurendrejeri. Om vi åter höja bevillningen, ligger risken i missledande af taxeringskomitéerna, i begagnande af alla de utvägar, bevillningsförordningen gifver, att söka undkomma att få inkomster eller fastighet taxerade till sitt fulla belopp eller värde. Om jag då granskar ut-

sigterna för staten att få, hvad den bör hafva, i ena eller andra fallet, och huru detta inverkar på dem, som i ena eller andra fallet kunna komma i frestelse att begå öfverträdelser, så finner jag, att våra förordningar mot lurendrejeri äro mycket goda, att lagstadgandena derom hafva af erfarenheten visats vara mycket ändamålsenliga, att vårt förhållande till granuländerna är mycket godt, att lurendrejeriet nästan helt och hållet upphört, samt att de artiklar, som med anledning af skatteförhöjningen kunna ifrågakomma att på otillåtet sätt införa, såsom rå tobak, socker och bränvin, äro mycket svåra att lurendreja. Lättast bland dessa artiklar att lurendreja är utan tvifvel bränvin och ganska mycket sådant har nog också i fordna tider lurendrejats in, men då voro förhållandena sådana, att det var yttre omständigheter, som gynnade detta. Det fans nemligen vid den tiden en granne, som då ansåg såsom sin fördel, att så mycket bränvin som möjligt blef tillverkad der i landet och inskickadt hit till Sverige. Detta har nu upphört, och man har der kommit till betänksamhet i detta fall, så att man många gånger kan få höra omtalas, hurusom de danska myndigheterna på det allra mest förekommande sätt hjälpt de svenska med kontrollen för att förekomma lurendrejeriet. Det har ock nu mera upphört, hvadan vi icke löpa någon risk i detta afseende.

Ser jag å andra sidan på följderna af obehagliga förhöjningar i den allmänna bevillningen, så är det allmänt känt, att bevillningsförordningen är i sådant skick, att det i många fall icke tyckes vara svårt att inverka på taxeringskomitéerna eller att undgå beskattning, och deri tyckes mig ligga ytterligare ett skäl att icke öfverdrifva anlitaandet af denna art af beskattning.

Hur jag sålunda ser saken, kommer jag till det resultat, att det skulle vara orätt att icke bifalla reservanternes förslag, hvarför jag ock röstar för deras hemställan om 20 öres förhöjning.

Herr Statsrådet Forssell: Kammaren förstår lätt, att, om jag från denna plats kan förklara mig tillfredsstäld med någon minskning i den af Kongl. Maj:t begärda bränvinstillverkningsafgiften, så är det derfor, att Riksdagen redan med icke oansenliga belopp nedsatt statens behof. Jag vill dock fästa uppmärksamheten derpå, att den derigenom åstadkomna minskning i behofven för år 1880 uppgår endast till 1,500,000 kronor, samt att en förhöjning af bränvinsbeskattningen med allenast 20 öre, nedsätter den af Kongl. Maj:t begärda ökningen af denna inkomst med 2,300,000 kronor. Skilnaden eller 800,000 kronor fylles visserligen till någon del om, efter Utskottets beräkning, i stället för förhöjning af 1 öre på kaffe och 1 öre på socker skulle läggas förhöjning af 2 öre på socker; men äfven om man med någon större förhoppning om inkomstskällornas växande utöfver beräkning och med fastställande af 20 öres förhöjning af bränvinsskatten för 1880 dessutom åtager sig någon bevillning, så är det knappast möjligt att med 20 öres förhöjning i

Bränvinstillverkningsafgiftens förhöjning.
(Forts.)

Brännvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)

brännvinstillverkningsafgiften undgå en tilläggsbevilning af åtminstone 50 procent för 1879. Denna min öfvertygelse stödjer jag derpå, att för år 1878 finnes en statsbrist af *minst* 2,000,000 kronor, hvilken naturligtvis bör fyllas ju förr dess hellre. Den skulle hafva kunnat fyllas efter Kongl. Maj:ts beräkning genom tillämpning under 1879 af samtliga de skatteförhöjningar, som Kongl. Maj:t föreslagit; men utom det att med en förhöjd brännvinsbeskattning af endast 20 öre en högst väsentlig förutsättning för denna beräknings rättighet blifvit borttagen, är det ännu viktigare, att förhöjningarna nu ej komma att inträda förr än ett godt stycke i tiden efter det seglationen begynt. Deraf följer, att dessa skatteförhöjningar efter all sannolikhet icke kunna tillfredsställa behofvet af 1878 års statsbrists betäckande, och således att äfven med en ökad brännvinsbeskattning af 20 öre någon förhöjning i bevilningen för år 1879 varder af nöden.

Herr Jöns Pehrsson: En gammal vän här har sagt mig, att mitt yttrande uppfattats så, som skulle jag vilja uppträda och göra mig till målsman för de osedlige supare eller drinkare. Jag tror dock icke, att någon, som fäst afseende vid mina ord, kunnat uppfatta dem så. Jag ville påstå, att detta fördömda brännvin, måttligt nyttjadt, icke är så skadligt, som vissa talare vilja utmåla det. Ehuru jag visserligen ej är någon stor arbetsgifvare, så har jag likväl omkring 100 personer i arbete hos mig och förstår att sätta värde på den, som är nykter så väl i arbetet som eljest. Likaså värderar jag fullt det redliga uppsåtet hos vissa personer, som hafva gjort till sitt lufs uppgift att befordra nykterheten. Jag aktar högt denna sträfvan, sedd från den synpunkten; men å andra sidan kan jag icke gilla deras påståenden, som säga, att 50 till 60 millioner kronor skulle af svenska folket supas upp, och att statsverkets inkomster och utgifter därför ej kunna gå ihop. Ett sådant påstående är öfverdrifvet. Det är nog svenska Riksdagen, som beviljar dessa stora utgifter, hos hvilken felet ligger, och icke svenska folket; och jag vill ej, att dessa skola anses liktydiga, utan må en hvar bära skulden för hvad han låtit komma sig till last. Den allmänna ekonomiska ställningen i landet är nog ej så förtviflad, som man skulle vilja sluta till af det betryck, hvori flere större industriidkare råkat. Jag tror, att större delen af svenska folket lyckligtvis icke står på så skrala fötter, som en del, hvilken ökat spekulationen inom stora industriella företag. Hvad brännvinshandeln beträffar tror jag, att man ej kan uppleta någon konsekvens i de ledande männens åtgöranden, hvilka på samma gång de säga: »Vi skola fördyra brännvinet för att inskränka dess bruk», dock ej göra någonting för att försvåra åtkomsten till denna vara. Ty jag tror icke, att man i någon stad, vare sig i det vackra Göteborg, eller i Stockholm eller i Helsingborg, der man har så ädelsinnade brännvinsbolag, skall finna, att man gjort något för att försvåra tillfällena till superi. Om

man i stället sagt till bränvinsdrinkarena: »I skolen supå litet vackrare nu än förr, men supen mycket och ofta, ty staten behöfver edra pengar!» hade det varit ärligt och rent spel; men det ligger ingen konsekvens i att säga, att man genom att fördyra bränvinet bör minska tillfällena att bruka det, när man i öfrigt ej gör något för att hindra folk att skaffa sig denna vara. Uti hvarenda stad, som jag har besökt, äro tillfällena i den vägen ofantligt lätta, och det enda goda, den nya försäljningsanordningen medfört, är att försäljningslokalerna äro litet vackrare, men sjelfva bränvinsförbrukningen är ingalunda mindre nu än förr. Jag tror således, att man icke bör så absolut fördöma alla dem, som vilja hafva måttliga supar; och hvad mig sjelf beträffar och mitt yttrande, att jag genom förtäring af bränvin blifvit frisk, kan jag gifva dem, som hafva motvilja att begagna bränvin mot sina krämpor, den upplysning, att på hvart apotek finnes kamfertsprit eller nervdroppar, hvilka medel jag tror också skola hjälpa för stark förkylning. — Jag yrkar fortfarande bifall till Utskottets förslag.

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)*

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad och Herr Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till den förevarande punkten, dels afslag derå och bifall till 1:sta punkten i den af Friherre *Fock* m. fl. emot Utskottets förslag afgifna reservation, dels slutligen afslag å punkten samt bifall till hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit; framställde Herr Talmannen först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades talrika nej jemte åtskilliga ja, sedermera proposition på afslag derå och antagande af 1:sta punkten i Friherre *Focks* reservation, då svaren utföllo med talrika ja jemte åtskilliga nej, och slutligen proposition på afslag å punkten och bifall till Kongl. Maj:ts förslag, hvilken proposition med nej besvarades; hvarefter proposition på afslag å punkten och antagande af 1:sta punkten i merberörda reservation förnyades, och då dervid svarades talrika och starka ja jemte åtskilliga nej, förklarades denna proposition hafva blifvit med öfvervägande ja besvarad.

2:dra punkten.

Herr Bennich: I öfverensstämmelse med det beslut, Kammaren nyss fattat i fråga om 1:sta punkten, lärer också 2:dra punkten i den återopade reservationen böra af Kammaren bifallas; och jag får hemställa om proposition härpå.

Öfverläggningen förklarades slutad och 2:dra punkten i reservationen bifölls.

Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.
(Forts.)

3:dje punkten.

Herr Bennich: Likaledes i denna punkt ber jag, att Kammar-
ren, med afslag å Utskottets hemställan, ville bifalla det förslag,
som är intaget i reservationens 3:dje punkt, hvilken lyder sålunda:
att 11 § af Kongl. Förordningen angående vilkoren för till-
verkning af bränvin den 23 Augusti 1876 måtte erhålla följande
förändrade lydelse:

»1. För bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en
afgift af *en krona* för hvarje kanna af den normalstyrka, som i §
3 bestämmes.

2. Vid utförsel af bränvin, för hvilket stadgad tillverknings-
afgift blifvit erlagd, åtnjutes restitution med *en krona två öre* för
hvarje kanna renadt och med *en krona* för hvarje kanna icke renadt
bränvin af normalstyrka, efter hvad i särskild författning är eller
varder stadgadt.

Bränvin, hvars verkliga styrka vid en temperatur af + 15 grader
å Celsii termometer uppgår till nittiotre procent alkohol eller der-
utöfver, anses såsom renadt; hvaremot bränvin, som vid nämnda
temperatur befinnes hafva mindre styrka än nittiotre procent alkohol,
är att betrakta såsom icke renadt.»

Öfverläggningen förklarades slutad och 3:dje punkten i reserva-
tionen bifölls.

4:de punkten.

Herr Bennich: Jag måste äfven i afseende på 4:de punkten
hemställa om bifall till reservationen, som skiljer sig från hvad Ut-
skottet föreslagit endast deruti, att Utskottet hänvisar till den af
Utskottet föreslagna förhöjningen, under det att här hänvisning göres
till den »*här ofvan*» föreslagna. Det torde vara öfverflödigt att nu
läsa upp denna punkt.

Öfverläggningen förklarades slutad och 4:de punkten i reserva-
tionen bifölls.

5:te punkten.

Friherre Klinckowström: Mot den ifrågavarande punkten i
Utskottets förslag nödgas jag uppträda. Jag anser nemligen att, om,
på sätt Utskottet föreslagit, det på nederlag liggande bränvinet
skulle, derest icke den förut stadgade tillverkningsafgiften blifvit
inom fjorton dagar efter den nya bränvinsförfattningens promulge-
rande inbetald, vara underkastadt den förhöjda tillverkningsafgiften,
detta skulle förorsaka egarne så stora svårigheter under nu varande
tryckta penningeförhållanden, att flere mindre bemedlade bland dem

icke skulle kunna betala inom den bestämda tiden, utan blifva ruinerade. Efter hvad jag från tillförlitligt håll fått upplyst, skulle det för närvarande på nederlag liggande bränvinet utgöra något öfver $4\frac{1}{2}$ millioner kannor, och det är väl icke svårt att räkna ut, huru en så stor skatt skulle blifva och svårigheten att den kunna åstadkomma, när det är så svårt för närvarande att få penningar, åtminstone i vissa orter, att man äfven mot den bästa säkerhet icke kan drifva upp några tusen kronor, mycket mindre ett belopp, som öfverstiger 3,000,000 kronor. Under sådana förhållanden hade det, tror jag, varit Riksdagen mera värdigt att, med afseende på ifrågavarande personers svåra belägenhet, förlänga den tid, efter hvilken de skulle vara tvungna betala skatt för sitt nederlagsbränvin, till den 1 instundande Oktober. Som väl är bekant, upphör för alla brännerier i riket, med undantag af de få brännerier, icke uppgående till tjugu stycken, hvilka bränna för tillverkning af pressjäst, all bränvinsbränning den 1 Maj. När nu den nya författningen ej kan komma att träda i verkställighet förr än den 1 nästkommande Oktober, då nästa bränningstermin vidtager, synes det mig vara riktigt låta inbetalning af skatten för på nederlag liggande bränvin äfven få anstå till samma tid, och jag anhåller vördsam, att Herr Talmannen ville framställa proposition på den ändring i Utskottets förslag, att, i stället för berörda tids bestämmande till 14 dagar efter författningens promulgerande, terminen måtte sättas till den 1 instundande Oktober.

*Bränvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

Herr Rylander: Sedan Friherre Klinckowström yttrat sig i en med mina åsikter öfverensstämmande riktning, kunde jag afstå från ordet; men jag har dock något litet att tillägga. Vi kunna vara öfvertygade om, att den förmögne, som kan skaffa sig penningar att lösa ut sitt bränvin med, äfven skall hinna göra det inom de af Utskottet föreslagna fjorton dagar. Men huru går det med de andra? Jo, de hotas med fullständig ruin. En sådan person har kanske sålt sin vara mot förskott förut, under vilkor att lemna visst i månaden året öfver. Penningar kan han ej skaffa, men sin vara måste han lemna med betydlig förlust. Sålunda skulle Riksdagen begå ett våld, i fall man bifaller hvad af Utskottet här föreslagits. Jag kan ej annat än på det högsta instämma med Friherre Klinckowström, och får nämna, att jag skulle kunnat nöja mig med en utsträckning af den ifrågavarande tiden till blott två månader, så att bränvinet skulle så länge få ligga obeskattadt på nederlag; men då jag fått understöd i terminens förlängning till den 1 Oktober, förklarar jag mig med den föregående talaren om detta förslag.

Herr Jöns Pehrsson: I denna sak är jag fullt ense med den förste talaren och jag vill i det längsta betvifla, att Riksdagen skulle vilja göra sig till målsman för våldsvärk mot en del af landets innebyggare. Man må komma ihåg den gamla bränvinstörfattningens be-

*Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

stämmelser om nederlag. Skulle man nu säga, att skatt skall betalas äfven för redan på nederlag liggande bränvin, tror jag detta skulle vara så juridiskt orättvist, att ingen svensk domstol skulle kunna döma till något sådant; och jag tror icke heller, att Riksdagen skall göra sig skyldig härtill. Det torde vara nog, att förhöjningen blifver gällande för det bränvin, som hädanefter kommer att tillverkas; och då behöfs ej våld mot dem, som nedlagt sina kapital i på nederlag förvaradt bränvin. Jag skulle på det högsta beklaga, om Riksdagen någonsin skulle acceptera ett sådant beslut, som så ingriper i andras eganderätt, som det Utskottet här föreslagit. Väl har Utskottet velat medgifva 14 dagars anstånd med inbetalningen; men jag hemställer, huru mycket, som nu för tiden kan uträttas på 14 dagar i penningeväg. Jag tror därför, att rättvisa och klokhet bjuda att antaga den förste talarens förslag, att betalningstiden måtte utsträckas för på nederlag liggande bränvin till den 1 Oktober, hvarpå jag vördsamt anhåller om proposition.

Herr Tornerhjelm: Jag kunde väl också gerna afstå från att yttra mig. Jag begärde ordet för att uttala mig i samma syfte, som de föregående talarne, att skatten skulle få erläggas den 1 Oktober. Då nuvarande bränvinsförfattning tillförsäkrar vederbörande rätt att icke betala skatt före den 1 Oktober, skulle det, efter mitt förmenande, vara ett löftesbrott från statens sida gent emot desse, om den af Utskottet föreslagna bestämmelsen skulle antagas. Ett sådant löftesbrott tror jag ej vara staten värdigt, helst den fördel, staten häraf skulle draga, komme att vinnas på bekostnad af de fattigare, hvilka under den närvarande tryckta penningeställningen ej kunde hinna att genast efter den nya författningens utfärdande inbetala skatten. Jag vet, att stora arrangementer göras att samla penningar för att lättare kunna i tid betala denna skatt, men dessa penningar blifva, till stor skada för affärlifvet, dragna ur den allmänna rörelsen för att slutligen hamna i riksbanken; och man vet ganska väl, att de medel, som der deponerats för statsverkets räkning, törs man ej släppa ut i den allmänna rörelsen, utan de varda skrinlagda i bankens hvalf. Således skulle man först begå ett löftesbrott och dessutom förvärta penningeställningen i landet. Ingen har emellertid uppträdt för Utskottets förslag, och jag förenar mig med de öfrige talarne i yrkandet, att de, som hafva bränvin på nederlag, måtte tillerkännas rätt att låta det ligga till den 1 Oktober och då få det beskattadt efter nu gällande bestämmelser.

Friherre Barnekow: Det jag egentligen har att säga, har redan af andra blifvit uttaladt. Då jag genomläste 5:te punkten i Utskottets förslag, tyckte jag deri låg en orättvisa, och jag har sedan tagit reda på de lagbestämmelser, hvarefter jag har att rätta mig såsom bränvinsbrännare. Detta är kanske ett af mig origtigt användt uttryck, ty jag är icke bränvinsbrännare och blir det kanske

aldrig heller; men jag föreställer mig, att jag nu är en sådan och att en förhöjning af bränvinsskatten kommit på tal. * Då slår jag naturligtvis upp den författning, på hvilken jag nu har att i sådant hänseende stödja mig. Jag finner då i 1876 års förordning uti 11 § stadgandet: »För bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift af åttatio öre för hvarje kanno»; vidare i 13 §: »Bränvinstillverkare vare berättigad att antingen förskottsvis till landtränteriet inbetala den i 11 § bestämda bränvinsskatt, dock icke för mindre än 1,500 kannor hvarje gång, och i mån af tillverkningens fortgång fritt disponera öfver en mot den erlagda skatten svarande myckenhet bränvin, eller ock upplägga det tillverkade bränvinet på nederlag under offentlig kontroll samt detsamma från nederlaget uttaga, i den mån afgift derför erlägges»; och slutligen uti 15 §: »Vill tillverkare, sedan han med bränvinstillverkningen upphört, fortfarande och utan afgiftens erläggande bränvinet å nederlagsmagasin vid bränneriet behålla, ege dertill rätt intill den 1 Oktober.» Efter genomläsning häraf har jag blifvit öfvertygad om, att det är min fulla rätt att få behålla detta till den 1 Oktober. Då uppställer sig den frågan, om det är rätt af Riksdagen att göra intrång i min rätt och säga: derför att landet behöfver penningar, skola dessa tagas från sådana personer, som bränna bränvin. Om vi nu besluta, att nederlagsbränvin, för hvilket förut stadgad tillverkningsavgift ej blifvit inbetald inom 14 dagar, skall vara underkastadt förhöjd skatt, skola alla rusa för att skaffa penningar. De, som kunna skaffa penningar i tid, skola då betala den nu varande lägre afgiften, men de öfrige nödgas betala den förhöjda skatten. Antag nu, att, på grund af gällande lagbestämmelser, en person sålt, så kommer han ovilkorligen att förlora sina penningar. Ett fel i lagstiftningen ligger just deri, att nederlagsrätten är bestämd till så kort tid som den 1 Oktober och ej i författningen särskildt påpekats, »att, då bränvinet från nederlaget uttages, den skatt skall erläggas, som då gäller». Deraf följer, att skatten ingår i spekulationen, hvilket icke vore möjligt, om nämnda föreskrift funnes i författningen intagen. Ginge ej skatten in i spekulationen, vore det mycket lättare att vidtaga en skatteförhöjning, ty då behöfde jag blott taga produktionskostnaderna i beräkning. Men, säger man, antag att bränvinet får ligga kvar på nederlag vid bränneriet utan skatteförhöjning till den 1 Oktober, så gör man orätt mot dem, som importerat bränvin. I denna fråga vill jag citera Finansministerns yttrande i bilagan till Kongl. Maj:ts proposition om statsverket: »Då härtill kommer, att, enligt gällande bestämmelser rörande förtullning af utifrån införda varor, som ligga på tullnederlag, dessa skola förtullas »efter de taxor och författningar, som äro gällande, då de till förtullning angifvas», synes äfven följdriktigheten fordra ett liknande förfaringssätt med bränvin, som vid tiden för tillverkningsavgiftens förhöjande ligger på nederlag vid brännerierna.» Jag påstår emellertid bestämdt, med stöd af hvad jag

Bränvinstillverkningsavgiftens förhöjning.
(Forts.)

Bränvins-
tillverknings-
avgiftens för-
höjning.
(Forts.)

här anført, att det är min lagliga rätt att fordra, att mitt bränvin skall få ligga på nederlag vid bränneriet till den 1 Oktober, utan att jag kan tvingas att dessförinnan betala förhöjd skatt.

Jag vill ej i denna sak längre uppehålla Kammaren, utan ber endast få hemställa om bifall till det af den förste talaren gjorda yrkandet.

Herr Hederstjerna: Jag har icke begärt ordet för att ingå i något bedömande af de statsekonomiska skäl, som kunnat förmå Utskottet till det förslag, som i denna punkt blifvit framställt, utan derföre att jag anser detta förslag, om det antages, vara en rättskränkning, hvartill, om Kammaren delar min uppfattning i det hänseendet, jag är öfvertygad, att Kammaren icke vill genom ett bifall till Utskottets förslag göra sig saker. I nu gällande bränvinsförordning än nemligen föreskrifvet, i 11 §, att för bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift af 80 öre per kanna; i 14 §, att det tillverkade bränvinet skall, så vidt afgiften derför icke blifvit i förskott erlagd, uppläggas på nederlag; och i den följande paragrafen, att bränvinstillverkare är berättigad att behålla bränvinet å nederlag till den 1 Oktober. I enlighet härmed verkställes beskattningen vid bränvinets uppmätning och tillverkaren har derefter en redan till sitt belopp fastställd skuld till staten, för hvilken skuld det under kontroll nedlagda bränvinet endast utgör pant och staten har tillförsäkrat honom rättighet att liqvidera denna skuld intill den 1 Oktober. Att nu från statens sida fordra, att gäldenären skall betala denna skuld förr än han enligt den gällande lagen är dertill skyldig, vore en rättskränkning jemförlig med ett kontraktsbrott, och det är derföre jag icke kan biträda Utskottets förslag. Jag skulle derföre vilja instämma i det af den förste talaren framställda yrkande, men då jag icke tror, att hans formulering kan godkännas, anhåller jag att Kammaren måtte återremittera punkten, på det att Utskottet må uppställa den i öfverensstämmelse med de af honom och flere andra talare i samma syfte gjorda yrkanden.

Herr Bennich: Då denna fråga behandlades inom Utskottet voro meningarna mycket delade. Den ene yrkade längre och den andre kortare anstånd. Saken var brådskande och jag vill gerna medgifva, att den icke blef med den fullständighet behandlad, som ämnets vikt kräfde. Jag hemställer derföre, att Kammaren med anledning af de anmärkningar, som blifvit framställda, ville till Utskottet återremittera denna punkt, och föreställer jag mig, att saken på det sättet skall få en tillfredsställande lösning.

Grefve Posse, Gösta: Efter Herr Bennichs yttrande afstår jag från ordet och förenar mig med dem, som yrkat återremiss.

Friherre Klinckowström: Jag får instämma med Herr Hederstjerna och förena mig med dem, som yrkat återremiss.

Herr Rylander: Äfven jag återtager mitt yrkande och instämmer i yrkandet om återremiss.

*Brännvins-
tillverknings-
afgiftens för-
höjning.*
(Forts.)

Herr Jöns Pehrsson: Jag förenar mig med dem, som yrkat återremiss, och hoppas en god utgång deraf, då Utskottets ordförande tyckes vara benägen att biträda våra yrkanden.

Friherre Barnekow: Jag förenar mig med dem, som yrkat återremiss.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, gjordes först proposition på bifall till punkten, hvarvid svarades nej, och sedermera proposition på återremiss deraf, som med ja besvarades.

6:te punkten.

Återförvisades.

7:de punkten.

Lades till handlingarne.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 23 och 25 i denna månad bordlagda Memorial N:o 10, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande vissa punkter af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 5, angående stämpelpappersafgiften.

1:sta punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

2:dra och 3:dje punkterna.

Biföllos.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets nedannämnda Utlåtanden och Memorial:

N:o 42, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ny lönestat för Kammarrätten;

N:o 43, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande riksstatens åttonde hufvudtitel;

N:o 44, i anledning af väckt motion om öfverlemnande till museibiblioteket i Göteborg af en del utaf Konung Carl XV:s enskilda, af staten inköpta boksamling;

äfvensom Lag-Utskottets Utlåtanden;

N:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till lag om inteckning i jernväg och i sammanhang dermed erforderliga författningar;

N:o 29, i anledning af väckt motion om stadgande af förmånsrätt för frakt, som förvaltning af jernväg i följd af samtrafik uppburit för annan jernvägs räkning;

hwarefter Kammaren, uppå Herr Talmannens hemställan, beslöt, att dessa ärenden skulle uppföras främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem
O. Braäkel.